

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

21^e JAARGANG

WOENSDAG 29 JANUARI 1936

No. 1048

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Assistent-Redacteur: L. R. W. Soutendijk.

Redactie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteckende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties voorpagina f 0,50 per regel. Andere pagina's f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 16,—. Abonnementsprijs Economisch-Statistisch Maandbericht f 5,— per jaar. Beide organen samen f 20,— per jaar. Buitenland en Koloniën resp. f 18,—, f 6,— en f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad en het Maandbericht gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

Blz.

INDUSTRIE- EN LANDBOUWSTEUN door Ir. W. H. van Leeuwen	76
De inschrijving op de nieuwe Staatslening en de noteering van „de oude vieren” door Jhr. Mr. L. H. van Lennep	77
Indische retorsiewet door Th. Ligthart	77
Engeland en het internationale valutavraagstuk door J. H. Huizinga	77
De suikerhandel in 1935 door A. W. Volz	80
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De financiële politiek van Frankrijk op een tweesprong door Dr. Herbert Weichmann	84
AANTEKENINGEN:	
Het toekomstig lot van de New Deal	86
INGEZONDEN STUKKEN:	
Herstel van het crediet der hypotheekbanken door het Bestuur der Vereniging van Directeuren van Hypotheekbanken met Naschrift door J. J. Korndorffer	86
ONTVANGEN BOEKEN	87
STATISTIEKEN	87—90
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.	

28 JANUARI 1936.

De verruiming van de middelen op onze geldmarkt blijft onverminderd aanhouden. De rente voor 3-maands bank-accepten is tot 17/8 pCt. teruggelopen. Drie-maands schatkistpapier noteert een fractie lager. Halfjaars 2¼ à ¾ pCt., jaarspapier 2½ à 5/8 pCt. Call geld is overvloedig aangeboden op ½ pCt. Prolongatie-rente 2 pCt.

Het resultaat van de inschrijving op het schatkistpapier was als volgt:

	ingeschr.	toegewezen prijs	rendement		
	in miljoenen Guldens.				
3-mnds	20.1	6.98	994.92	2	%
1 „	10.44	10.19	986.31	2 ¹¹ / ₁₆	„
1-jaars 4 %	5.91	2.704	1.010.—	Disc. 27 ¹¹ / ₁₆	%
				Rendem. 3	„
3 „ „	0.225	—	—	—	—
5 „ „	7.556	7.553	1.000.—	Disc. 3 ⁹ / ₁₆	%
				Rendem. 4	„

* * *

Op de wisselmarkt waren het nog steeds de Dollars en de Fransche Francs, die in het centrum van de belangstelling stonden. De geruchten over een a.s. devaluatie van den Dollar blijven de markt verontrusten. Het aanbod was overwegend, waardoor de koers van 1.47 op 1.45½ terughiep. De Dollar is hier dus bijna op het goudpunt van invoer aangeland. In Londen lag de Dollar eveneens zwak; de koers kwam van 4.95 op 5.00½. Voor Fransche Francs schommelde de koers zeer, al naar gelang de politieke berichten uit Frankrijk meer of minder gunstig werden uitgelegd. De slotnoteering kwam op 9.72¾. Ponden werden te Parijs gezocht; slot ca. 75 op welken koers men ongeveer het Pond vasthield. Had men bij voorgaande perioden van onrust te Parijs ook nog het oog op het oplopen van den Dollar-koers te houden, ditmaal waren deze daar overwegend aangeboden: 14.99. De Belga kwam van 24.90 op 24.85. Zwitsersche Francs 47.90. Marken onveranderd. Voor Creditspermarken was eenige vraag, waardoor de koers opliep. Kabel Indië 100%. Argentijnsche Pesos waren in het midden der week sterk gezocht; de koers verbeterde tot 40%; slot 40%. Milreis vast: 8.50.

De marges op de termijnmarkt zijn eerder iets teruggelopen; Ponden op 1- en 3-maanden doen 1¼ resp. 6½ c. agio, Dollars ¾ resp. 1¾ c. In de marges der overige deviezen zijn geen bijzondere wijzigingen te vermelden.

Gedurende de onrustige dagen was er op de goudmarkt vanzelfsprekend eenige meerdere levendigheid. De prijzen zijn echter intusschen weder een weinig teruggelopen. Baren doen f 1.649,25, Eagles 2.49¾ na 2.51½, Sovereigns 12.31, Gouden Tientjes 10.14. Marken bankpapier 36.75, Marken zilver 39.50.

INDUSTRIE- EN LANDBOUWSTEUN.

In zijn terecht somber gestemde Nieuwjaarsrede heeft Minister Colijn o.a. het volgende gezegd:

„De bodemproductie ontvangt een ruggesteun van meer dan 200 miljoen Gulden per jaar; de industrie, in den vorm van contingentteering, een hulp, die niet zoo precies te berekenen is, maar waarschijnlijk ligt tusschen 100 en 150 miljoen per jaar.”

Het is volkomen juist om naast den Landbouwsteun ook gewag te maken van de indirecte hulp, welke de industrie ontvangt op grond van contingentteeringsmaatregelen, welke ertoe hebben bijgedragen het prijsniveau van verschillende industrieele producten hier te lande op een peil te brengen, welke het produceeren dier artikelen, zij het ook vaak ternauwernood, mogelijk maakt. Intusschen wil het mij voorkomen, dat door het naast elkaar plaatsen dezer cijfers een onvolledig vergelijkingsbeeld verkregen wordt. Voor den Landbouw toch wordt genoemd het reeds meermalen geciteerde cijfer van *f* 200 miljoen, hetwelk te berekenen is uit de begrooting van het Landbouwcrisisfonds. Dit bedrag — ik kom hierop nog nader terug — wordt inderdaad in tastbare (zij het ook ten deele onzichtbaar gehouden) cijfers door de gemeenschap opgebracht. Daarnaast echter hebben de verschillende Crisisregelingen tot gevolg, dat ook voor landbouwproducten van eigen bodem het prijspeil is gestegen. Wanneer men derhalve voor de industrie een berekening opstelt van den invloed van contingentteeringsmaatregelen, dient billijkheidshalve ook voor den Landbouw rekening te worden gehouden met de overeenkomstige prijsstijging tengevolge der Landbouwcrisisregelingen. Het ware ongetwijfeld van belang, indien gegevens ter beschikking stonden om het gezamenlijke bedrag dezer prijsverhoging van binnenlandsche landbouwproducten uit te rekenen, gelijk het ook bijzonder belangwekkend zou zijn de gegevens te vernemen, waarop Minister Colijn voor de industrie tot het cijfer kwam, dat liggen zou tusschen 100 en 150 miljoen Gulden per jaar.

Ook voor den Landbouw zal een zoodanige berekening een aanzienlijk bedrag opleveren. Automatische prijsstijging heeft o.a. plaats voor al die artikelen, welke aan een invoermonopolieheffing zijn onderworpen. Zoo beteekent de monopolieheffing bij den invoer van granen van *f* 20 per ton voor rogge (*f* 50 heffing, verminderd met *f* 30 denaturatievergoeding), *f* 20 per ton voor gerst en *f* 35 per ton voor haver, reeds een prijsverhoging voor de hier te lande geëtelde producten van:

Rogge	500.000 ton à <i>f</i> 20:	<i>f</i> 10.000.000
Gerst	100.000 „ „ „ 20: „	2.000.000
Haver	300.000 „ „ „ 35: „	10.500.000

Het Fruitmonopolie belast den invoer van peren en appels met 4 cent per kg, hetwelk op basis van het binnenlandsch gebruik dezer fruitsoorten een verhoging van rond *f* 9.000.000 beteekent.

Deze enkele gemakkelijk berekenbare posten leveren derhalve reeds een bedrag van *f* 31.500.000 aan indirecten steun op.

Maar nog vele andere maatregelen hebben tot prijsverhoging in het binnenland geleid. De regeling zooals voor de varkens, waarbij door het uit de markt nemen door de Veehouderij-Centrale het binnenlandsche prijspeil wordt opgezet, heeft eveneens een prijsverhogenden invloed, zonder dat ik het totaalbedrag daarvan in cijfers vermag om te zetten.

Ik deed slechts enkele grepen uit de talrijke regelingen, welke in E.-S.B. No. 1041¹⁾ overzichtelijk zijn weergegeven en welke, zonder direct zichtbare lasten op te leggen, toch prijs-regelenden, hetgeen wil zegen „prijs-verhogenden”, invloed hebben gehad.

Bovenstaande uiteenzetting heeft slechts ten doel er op te wijzen, dat bij vergelijking van Landbouwen Industriesteun voor beide takken zoowel directe

¹⁾ Speciaal nummer: „Crisispolitiek en Crisisinstellingen in Nederland”, 11 December 1935.

als indirecte steun tezamen moeten worden geteld en derhalve het naast elkaar plaatsen van de bedragen van *f* 200 miljoen (directe) Landbouwsteun en *f* 100 à *f* 150 miljoen (indirecte) Industriesteun tot onjuiste gevolgtrekkingen kan leiden.

* * *

Nog een enkel woord over het bedrag van *f* 200 miljoen, waarmede de bodemproductie hier te lande zou worden gesteund.

In de achtereenvolgens verschenen begrootingen van het Landbouw-Crisisfonds vindt men telkenmale de uitgaven vermeld van den „Gewonen Dienst”, den „Kapitaaldienst” en daarnaast het saldo Uitgaven van den „Geheelen Dienst”, welk laatste zoowel voor den Dienst 1935 als voor 1936 een cijfer van rond *f* 200.000.000 te zien geeft. Toch zou het onjuist zijn dit cijfer als totaal van den directen Landbouwsteun aan te nemen. De „Kapitaaldienst” heeft immers geen ander doel dan tijdelijk tekorten aan inkomsten van den „Gewonen Dienst” te overbruggen, namelijk in die gevallen, waarin de uitgaven voor bepaalde doeleinden in één enkel jaar geschieden, de daartegenover geschapen bron van inkomsten echter over meerdere jaren gerekend is te vloeien. Zoo zijn bijv. in de jaren 1933, 1934 en 1935 aan de inkrimping van den rundveestapel rond *f* 37.000.000 ten koste gelegd, terwijl de opbrengst gevonden moest worden uit opcenten op den Vleeschaccijns, welke na de halvering dezer opcenten jaarlijks slechts *f* 5.500.000 zullen opbrengen.

Zoo werd de eerste maal de Bietensteun uitbetaald, zonder dat de inkomsten ter beschikking stonden, welke eerst uit de in het volgend jaar geheven verhoogde opcenten op den Suikeraccijns verkregen zouden worden.

De „Kapitaaldienst” is derhalve niet anders dan een regulator en het deficit van dezen dienst geeft min of meer een aanduiding van hetgeen aan inkomsten nog zal moeten worden ingehaald, indien op een gegeven oogenblik de Landbouwcrisismaatregelen zouden worden opgeheven. Voor de bepaling van den omvang van den steun dienen wij derhalve te kijken naar het uitgavencijfer van uitsluitend den „Gewonen Dienst”, welke voor de begrooting 1936 sluit met een totaal van rond *f* 170 miljoen.

Intusschen heeft men — niettegenstaande de Tarwewet reeds was opgeheven — het financieele effect van de Tarwesteunregeling nog steeds buiten de Landbouwcrisisbegrootingen 1935 en 1936 gehouden en daarom komt in het totaalcijfer dier begrootingen niet tot uiting de last, welke hiervoor aan de gemeenschap wordt opgelegd. Deze is als volgt te berekenen:

Het binnenlandsche tarweverbruik voor broodbereiding bedraagt ongeveer 780.000 ton per jaar. Bij vrijen invoer zou daarvoor op het oogenblik betaald worden *f* 5.40 per 100 kg. Er is een verplichting tot het gebruik van 35 pCt. binnenlandsche tarwe, de z.g. „Vita-tarwe”, welke geleverd wordt à *f* 15.70 per 100 kg. De resterende 510.000 ton kunnen tegen wereldmarktprijs (*f* 5.40) + *f* 2 invoermonopolieheffing worden betrokken. Het broodgraan kost derhalve thans:

270.000 ton à <i>f</i> 15.70 per % kg	<i>f</i> 42.390.000
510.000 „ „ „ 7.40 „ „ „	37.740.000
Totaal	<i>f</i> 80.130.000

Bij vrijen invoer zou dit graan gekost hebben:

780.000 ton à <i>f</i> 5.40 per % kg	„ 42.120.000
Derhalve thans méér	<i>f</i> 38.010.000

Intusschen is in de Landbouwcrisisbegrooting 1936 reeds rekening gehouden met de opbrengst van de invoermonopolieheffing op tarwe tot een bedrag van *f* 8.200.000, zoodat boven en behalve de rond *f* 170 miljoen, welke in de begrooting tot uiting komt, nog rekening moet worden gehouden met een belasting

der gemeenschap van rond f 30 miljoen (f 38.010.000 minus f 8.200.000) tengevolge van den Tarwesteun. Zoo komt men inderdaad tot een *directen* Landbouw-ruggesteun van in totaal f 200 miljoen, waaraan, zooals uiteengezet, dan nog vele miljoenen aan *indirecten* steun moeten worden toegevoegd.

Ir. W. H. VAN LEEUWEN.

DE INSCHRIJVING OP DE NIEUWE STAATSLAANING EN DE NOTEERING VAN „DE OUDE VIEREN”.

De techniek van het emitteren is niet eenvoudig; dat is wel heel duidelijk bij de jongste uitgifte van Nederlandsche staatsschuld gebleken.

Gedurende den tijd, waarop de emissie in de courrant stond, is de koers van „de oude vieren” door aankopen gesteund, zij het ook, dat men, m.i. niet heel verstandig, elken dag wat lager ging. Niet consequent was het laten vallen van de 4 pCt. Nederlandsch-Indische leeningen tot ongeveer 97½ pCt.; dit heeft veel inschrijvingen tegengehouden.

Men kan er over twisten, of het in overeenstemming is met de waardigheid van den Staat om door steun aan de koersen het beeld te flatteeren, maar indien men dit bevestigend beantwoordt, moet men ook het systeem goed toepassen en niet daags na de inschrijving de markt loslaten; dit toch heeft een daling van een vol percent in de noteering van de oude vier percents leeningen tengevolge gehad. Moeten de inschrijvers zich nu niet gedupeerd voelen?

Voor een volgende emissie, die helaas wel onvermijdelijk zal zijn, is veel bedorven.

L. H. VAN LENNEP.

INDISCHE RETORSIEWET.

Bij de Tweede Kamer is een ontwerp van wet ingediend tot verleening van enkele retorsiebevoegdheden aan de Regeering ten behoeve van Nederlandsch-Indië. Deze wet zal gebruikt kunnen worden tegenover landen, met welke het economisch verkeer niet in een handelsverdrag is geregeld, zoodat de omvang van de maatregelen, die genomen kunnen worden, op deugdelijke wijze beperkt is. Art. 1 bepaalt ten overvloede, dat de wet slechts toegepast zal worden tegenover landen, die Nederlandsch-Indië ongunstiger behandelen dan andere gebieden, dan wel op een wijze, die in strijd te achten is met Indië's levensbelangen.

De strijdmiddelen, die toegepast kunnen worden tegenover een land, dat ten opzichte van Nederlandsch-Indië discriminatoire maatregelen neemt, bestaan uit een geheel of gedeeltelijk invoerverbod van bepaalde goederen of uit bijzondere invoerrechten.

Wordt deze wet in werking gesteld, dan beteekent dit het inleiden van een economischen oorlog, waartoe uit den aard der zaak geen Regeering besluiten zal als ze daartoe geen zeer gegronde redenen heeft. Men moet aannemen, dat van tevoren ernstig overwogen zal worden, of een krachtige actie kans heeft op succes en of men daarmee de tegenpartij kan dwingen tot onderhandelen; men moet dus in staat zijn het land, dat Nederlandsch-Indië op onwettelijke wijze behandelt, hard te treffen. Kan men dit niet, dan hebben retorsie-maatregelen geen zin, omdat zij alleen zouden leiden tot beperking van den invoer en dus tot nadeel van het land zelf zouden strekken. Het moet vrijwel vast staan, dat de tegenpartij niet antwoorden kan met nog scherper actie, waardoor een strijd zou ontbranden, die voor beide partijen uitsluitend misère zou brengen.

Retorsie-maatregelen op de juiste wijze en op den juiste tijd toe te passen is moeilijk, daarom zullen zij zelden genomen worden. Het is echter begrijpelijk, dat de Regeering in de periode van economische ont-aarding, waarin wij leven, het wapen in haar arsenaal wil hebben, zelfs al verwacht Zij niet tot gebruik te zullen hoeven overgaan.

Zouden retorsie-maatregelen anders dan in zeer

bijzondere gevallen worden genomen, dan zouden zij in waarde dalen en in de praktijk slechts te rekenen zijn tot de gewone middelen, die gebruikt worden in de z.g. „actieve handelspolitiek”. Dit is de bedoeling van de wet niet, zooals blijkt uit de duidelijke omschrijving. Zeer waarschijnlijk zal zelden, vermoedelijk nimmer, het retorsie-wapen gehanteerd behoeven te worden; in Nederland is het tot heden veilig opgeborgen gebleven. Helaas is met den degen der actieve handelspolitiek te veel geschermd, waaraan slechts één voordeel verbonden is gebleken en wel, dat duidelijk is vastgesteld, dat de vrijhandelaren gelijk hadden, toen zij tegen die politiek waarschuwend, omdat zij noodwendig tot protectie moest leiden. Zij heeft dan ook ons land tot een streng beschermd gebied gemaakt, wat het economisch herstel sterk belemmert.

Mocht de Nederlandsch-Indische Regeering de noodzakelijkheid aanwezig achten om tot invoerverboden of hoogere invoerrechten voor een bepaald land over te gaan, dan kan Zij hiertoe besluiten onder voorbehoud van latere goedkeuring bij wet. Dit is noodig, daar anders het betrokken land gelegenheid zou krijgen door verhoogden invoer den te verwachten maatregel voor langen tijd krachteloos te maken.

De invoer van goederen, die onder de retorsie-wet zouden vallen, is strafbaar gesteld met hechtenis van ten hoogste een jaar of een boete tot maximum tien duizend gulden, terwijl de goederen, waarmede het feit zou zijn gepleegd, worden verbeurd verklaard.

In de „Memorie van Toelichting” zegt de Regeering de invoering van deze retorsie-wet wenschelijk te achten, omdat het zich niet laat aanzien, dat binnen afzienbaren tijd in de door de meeste landen gevoerde handelspolitiek verandering zal komen. Waar algemeen de meening heerscht, dat een belangrijke welvaartstoename slechts mogelijk is als het ruilverkeer belangrijk wordt uitgebreid, is de Regeeringsopvatting weinig opwekkend, doch zij is, helaas, althans voor het land, dat wij het best beoordeelen kunnen, het eigene, volkomen juist.

Th. L.

ENGELAND EN HET INTERNATIONALE VALUTA-VRAAGSTUK.

Het jaar 1935 ligt achter ons; meer dan vier jaren zijn verlopen sinds het Pond in zijn val de groote meerderheid der valuta's van hun gouden voetstuk sleepte en nog wacht de menschheid op herstel van orde en stabiliteit in de internationale economie. Quo usque tandem, Britannia? Want dat het wachten is op Engeland nu de Dollar economisch weer de veiligste valuta ter wereld is geworden en ook politiek een aanzienlijke mate van vastheid schijnt te hebben herwonnen, is nauwelijks twijfelachtig. In de internationale economie als ook in de internationale politiek is het weer Engeland, dat door zijn gewicht in de eene of andere schaal te leggen, Europa's toekomst voor een groot deel kan bepalen.

Wat heeft Europa voor die toekomst van Engeland te verwachten? Waar staat Engeland thans met betrekking tot het valuta-vraagstuk? Men hoeft niet, zooals schrijver dezes, in het land zelf te wonen om het antwoord op deze vraag te kunnen geven. Elk krantenlezer op het vasteland weet het; Engeland weigert zijn valuta door een stabilisatie op goudbasis weer aan de valuta's van het buitenland vast te binden, totdat:

1. hetzij door devaluatie of deflatie in de goudlanden, hetzij door prijsstijging in de Sterlinglanden begeleid door een relatief sterkere prijsstijging in de Vereenigde Staten, hetzij door een combinatie van deze prijs- en valutabewegingen, een zeker evenwicht in de koopkrachtpariteiten van de verschillende valuta's is hersteld,

2. de voorwaarden voor het goed functioneeren van een internationale muntstandaard zijn vervuld,

d.w.z.: afschaffing van handelsbelemmeringen, zoals quota's, deviezenregelingen en onhandelbare tarieven; wederopvatting van internationale leeningen; uitschakeling of althans beperking van abnormale kapitaalbewegingen,

3. de huidige spanningen in de internationaal-politieke situatie min of meer zijn opgelost.

Ook de beantwoording van de vraag waarom Engeland stabilisatie afhankelijk maakt van de drie hierboven genoemde eischen levert geen moeilijkheden op. Engeland weet of meent te weten, dat het de opleving van de binnenlandsche conjunctuur, die in den loop van 1932 inzette, voor een zeer groot deel te danken heeft aan de politiek van goedkoop crediet, welke de losmaking uit het valuta-verband met de rest van de wereld het in staat stelde ononderbroken door te zetten. Handhaving van een ruime geldmarkt is nog immer het primaire doel van het Engelsch economisch beleid. Stabilisatie nu beteekent het einde van de autonomie, die Engeland thans geniet in het nastreven van dit doel. Stabilisatie met als object het herstel van *permanent* stabiele wisselkoersen beteekent de mogelijkheid, zoo niet de waarschijnlijkheid van tijdelijke spanningen op de Engelsche geldmarkt. Dit in aanmerking genomen is het alleszins begrijpelijk, dat Engeland, dat in goedkoop crediet zijn heil heeft gevonden en er nog meer heil van verwacht, weigert zijn autonomie op het gebied van crediet-politiek op te offeren, zoolang eenerzijds de tastbare resultaten van goedkoop crediet schijnen op te wegen tegen de nadeelen van een veranderlijke wisselkoers, en anderzijds de koopkrachtpariteiten, handelsbelemmeringen en politieke verwickelingen zoodanig blijven, dat de handhaving van een nieuwe Sterling-pariteit naar alle waarschijnlijkheid spoedig actief en wellicht herhaald ingrijpen op de geldmarkt zou noodzaken.

Deze in zeer wijde kringen aangenomen interpretatie van Engeland's houding houdt echter de gevolgtrekking in, dat, wanneer ten langen leste de eerder genoemde voorwaarden in meerdere of mindere mate zijn vervuld en de opleving van de Engelsche binnenlandsche conjunctuur haar einde heeft bereikt, eindelijk het oogenblik zal zijn gekomen, waarop een spoedig herstel van een stabiel valuta-systeem tegemoet kan worden gezien. Dit nu is een conclusie, die wel eens tot groote teleurstellingen zou kunnen leiden.

Men is op het vasteland misschien te zeer geneigd aan te nemen, dat wanneer eenmaal het economisch gezond verstand en de economische noodzaak de reactie zullen brengen op het economisch nationalisme, dit gepaard zal gaan met een herstel van permanente wisselkoersstabiliteit, met een herstel van een internationale muntstandaard in welken vorm dan ook. Op zichzelf is deze verwachting redelijk genoeg. Zonder vaste wisselkoersen en een internationale munteenheid geen werkelijk economisch internationalisme. De stelling behoeft geen betoog. Ook psychologisch is de verwachting, dat de terugkeer tot een wereld-economie een terugkeer tot de een of andere vorm van internationalen gouden standaard zal brengen, volkomen te begrijpen. Het is nu eenmaal menselijk te hopen en te gelooven, dat de dingen weer zoo zullen worden als wij ze in beter tijden gekend hebben. Al praat men nog zooveel over evolutie, het blijft bijzonder moeilijk zich het idee eigen te maken, dat dingen, die men zijn leven lang gekend heeft, en waarmee men vertrouwd was, voor goed voorbij zijn, dat zij niet alleen tijdelijk afwezig zijn, maar voor altijd plaats hebben gemaakt voor het nieuwe en onbekende. Nergens blijkt dit duidelijker dan in de houding van het vasteland ten opzichte van het valuta-probleem. Al ontbreken ook daar voorstanders van een „managed currency” niet, het is toch wel boven twijfel verheven, dat „men” op het vasteland nog immer een internationaal stabiel muntsysteem, zoals de wereld het tot 1931 kende, als de natuurlijke en eenig mogelijke basis van een ge-

zonde wereld-economie beschouwt. Meer dan dat, men mag verklaren, dat in het algemeen gesproken het vasteland streeft naar het herstel van een zoodanig systeem en dat het, voorzover het niet verkeert in een overtuigd economisch of politiek pessimisme, er op vertrouwt, dat dit systeem inderdaad vroeger of later zal worden hersteld.

Zooals wij al zeiden, in dit vertrouwen zou het wel eens leelijk teleurgesteld kunnen worden. Waarom? Omdat Engeland onder stabilisatie iets heel anders verstaat dan het vasteland; omdat wanneer Engeland eenmaal bereid zal worden gevonden aan wisselkoersstabilisatie mee te werken, dit geenszins beteekent, dat het bereid zal zijn mede te werken aan den wederopbouw van een internationaal muntsysteem van de oude en welbekende soort.

Het is een boude bewering. Maar zij is zeker niet ongegrond. Immers, in bijna alles wat in den laatsten tijd in Engeland over het valutaprobleem is geschreven vindt men de volgende hoofdgedachten terug.

1e. Stabiele wisselkoersen zijn het doel waarnaar gestreefd moet worden. (Het idee van een min of meer autarkisch Sterlingblok, hetwelk geen vaste wisselkoersverhouding met de rest van de wereld zou onderhouden, is geheel op den achtergrond geraakt).

2e. In geval van tijdelijke storingen van het betalingsbalans-evenwicht zoals voortvloeiën uit seizoensbewegingen in den handel, kapitaalbewegingen en kapitaalvluchten, enz., moet de stabiliteit van den wisselkoers weliswaar worden gehandhaafd, maar onder geen voorwaarde mag dit doel worden nagestreefd met behulp van het bankdisconto.

3e. In geval van diepgaande storingen van het betalingsbalans-evenwicht, zoals voortvloeiën uit een schaarbeweging van het binnenlandsch en buitenlandsch prijsniveau, moet het herstel van evenwicht gezocht worden in een wijziging van de wisselkoerspariteit en *niet* in een door bankdisconto en credietvernauwing geforceerde aanpassing van het binnenlandsch prijsniveau.

4e. Het betalingsbalans-evenwicht mag alleen hersteld worden met behulp van het bankdisconto, wanneer onomstootelijk vaststaat, dat de evenwichtsstoring en de daaruit voortvloeiende pressie op de valuta te wijten is aan een over-expansie in het binnenland.

Nu hoeft men geen expert te zijn op het gebied van geld-theorie om in te zien, dat een programma als hierboven omschreven ten eenen male onverenigbaar is met de principes en het goed functionneeren van een internationaal muntsysteem, zoals men het tot voor weinige jaren kende. Men bezie de vier punten een voor een. Handhaving van stabiele wisselkoersen is het ideaal. Prachtig, in dit opzicht is er geen verschil van meening tusschen de voorstanders van het oude en het nieuwe.

Punt 2 is, dat de wisselkoerspariteit tegen tijdelijke storingen (men denke bijv. aan een kapitaalbeweging van Londen naar Parijs onder invloed van een relatief hoog rentepeil in het laatstgenoemde centrum) verdedigd moet worden. Ook nog prachtig. Maar hoe? *Niet* door bankdisconto. Hoe dan wel?

Het antwoord hierop is meestal zeer vaag. Men zegt iets over het Egalisatiefonds, dat de kapitaalbeweging moet opvangen of compenseeren, daarbij de indruk wekkende, dat het Egalisatiefonds een geweldige nieuwe uitvinding is, die ons op niet nader omschreven wijze van alle valutaproblemen af zal helpen. Niets is verder van de waarheid. Het Egalisatiefonds is in wezen niets anders dan de buitenlandsche afdeling van een Centrale Bank; het kan geen enkele economische functie uitoefenen, die een Centrale Bank niet kan uitoefenen of reeds uitoefent. De plaatsruimte ontbreekt hier om dit simpele feit, dat zeker niet overal duidelijk gerealiseerd wordt, nader toe te lichten. Maar als dan het Egalisatiefonds geen nieuwe mogelijkheden tot het corrigeren van tijdelijke storingen opent en het oude middel, bankdisconto, wordt uitgeschakeld, hoe moet

het evenwicht dan worden hersteld? Het antwoord is eenvoudig; het evenwicht wordt *niet* hersteld, tenzij bij toeval of door intensieve samenwerking tusschen de betrokken Centrale Banken of Egalisatiefondsen.

En als het evenwicht niet wordt hersteld en de kapitaalbeweging duurt voort? Ja, dan kan de consequentie alleen zijn, dat de valutapariteit er vroeger of later aan zal moeten gelooven. Men ziet, met het aanvaarden van dit principe, dat de credietmarkt en het binnenlandsch prijsniveau niet aan de verdediging van den wisselkoers tegen tijdelijke storingen mogen worden dienstig gemaakt, is het in theorie en op den langen duur eigenlijk al met stabiele wisselkoersen gedaan.

Dat het Engelsche programma geheel onverenigbaar is met een herstel van *permanent* stabiele wisselkoersen komt nog veel duidelijker tot uiting in het derde punt van dit programma. Want daar wordt met zooveel woorden gezegd, dat een diepgaande stoornis van het betalingsbalans-evenwicht door pariteitswijziging moet worden gecorrigeerd. Het is niet meer of minder dan de openlijke prijs-gave van het principe, dat de verschillende landen in het belang van stabiele wisselkoersen hun crediet- en prijsniveaux in voortdurende onderlinge aanpassing moeten houden. De reserve, dat in gevallen van duidelijke over-expansie in het land met de bedreigde valuta de correctie wel in het bankdisconto gevonden mag worden, heeft uit den aard der zaak weinig om het lijf.

Hoe hebben wij het dan met de Engelschen? Zij willen stabiele wisselkoersen, maar zij weigeren de maatregelen te nemen, die voor de handhaving van stabiliteit onmisbaar zijn? Zijn zij dan zoo dom of zoo verblind door nationaal egoïsme, dat zij meenen de voordeelen van valuta-stabiliteit te kunnen genieten zonder daarvoor te betalen met een zekere opoffering van interne stabiliteit en crediet-autonomie? Het zou dwaasheid zijn het te bevestigen. Men herinnere zich, wij hebben hier te doen met mannen zooals Keynes, Salter, Layton, niet met den Amerikaanschen Professor Warren en zijngelijken. Neen, het antwoord op de voorgaande vragen is heel anders. Zeker, Engeland wenscht stabiele wisselkoersen, maar alleen voor zoover en voor zoo lang dit verenigbaar is met binnenlandsche stabiliteit en het verheelt zich geenszins, dat op deze conditie handhaving van de wisselkoerspariteit op den langen duur niet mogelijk is. Engeland heeft de rollen omgedraaid; in de toekomst moet de wisselkoers naar de pijpen van het binnenlandsch rente- en prijspeil dansen in plaats van andersom. Beteekent dit, dat Engeland niet meer gelooft in economisch internationalisme? Integendeel. Het beteekent alleen, dat Engeland meent, dat in de huidige wereld de oude gouden standaard met zijn absolute onderwerping van nationale economieën aan een internationalen muntstandaard, niet meer als fundament voor een gezonde internationale economie kan dienen.

De redeneering, waarop deze zienswijze berust, is als volgt. Wisselkoersstabiliteit is het ideaal. Handhaving van een zoodanige stabiliteit door den een of anderen vorm van internationalen muntstandaard echter vereischt, dat elk land voortdurend bereid is door middel van disconto-politiek evenwichtsstoringen, die den wisselkoers noodlottig zouden kunnen worden, te corrigeeren. In de moderne wereld met haar economische verstarung en haar geweldig gestegen volume van internationaal beweegbaar kapitaal is eenerzijds de aanpassing, die evenwichtsstoringen noodig maken, niet mogelijk zonder de onbuigbare interne economie van het betrokken land te breken, en anderzijds de kans op en de dimensie van de evenwichtsstoringen geweldig veel grooter geworden. Tenzij door intensieve samenwerking tusschen de verschillende Centrale Banken, die voorshands politiek niet denkbaar is, het ontstaan van deze evenwichtsstoringen zelf

wordt voorkomen of althans hun ontwrichtende invloed op de nationale economieën in aanzienlijke mate wordt beperkt of opgevangen, kan dus permanente wisselkoersstabiliteit alleen worden verkregen ten koste van hevige en herhaalde storingen in de nationale economieën, die op hun beurt onvermijdelijkerwijze de internationale economie overhoop gooien.

Deze redeneering is niet alleen volkomen logisch, zij heeft ook nog andere verdiensten. Zij heeft de verdienste, dat zij een erkenning inhoudt van de ideale oplossing van het probleem, intensieve internationale samenwerking, en van eerlijk toe te geven, dat deze oplossing voorshands praktisch nog niet mogelijk is.

Zeker, men kan gemakkelijk volhouden, dat het een klein kunstje is ideale oplossingen aan te duiden en er zich dan verder af te maken met te zeggen, dat een zoodanige oplossing helaas praktisch nog niet doorvoerbaar is. Maar is het niet nog een veel kleiner en veel gevaarlijker kunstje (maar al te vaak vertoond) om de wereld en zichzelf doekjes voor de oogen te draaien door plechtige verklaringen af te steken, dat men voortaan door „oprechte internationale samenwerking” den gouden standaard weer op het goede spoor zal brengen? Het is toch immers duidelijk, dat een samenwerking, die internationale evenwichtsstoringen zou kunnen voorkomen of opvangen en zoo de noodzaak van al te pijnlijke nationale aanpassing zou kunnen uitschakelen of verzachten, veel en veel meer zal moeten beteekenen om doeltreffend te zijn dan tijdelijke steunverleening tusschen de Centrale Banken onderling. Een zoodanige samenwerking kan niet werkelijk doeltreffend zijn zonder een wederzijdsche bereidheid tot ongelimiteerde steunverleening in tijden van stoornis, en zonder een voortdurende coördinatie van de credietpolitiek van de verschillende landen. Wie durft volhouden, dat de wereld hiertoe bereid is? En als zij het niet is, is het dan niet veel beter zichzelf en anderen niet te bedriegen met de gevaarlijke illusie, dat het met wat minder samenwerking ook wel gaan zal?

De tweede verdienste van de hierboven beschreven zienswijze is, dat zij zich niet verliest in een onvruchtbaar terugverlangen naar het verleden, maar er zich bewust rekenschap van geeft, dat het heden anders is dan het verleden en dat wat vroeger goed en nuttig scheen, het nu misschien niet meer is. Men mag het niet prettig vinden, dat de moderne nationale economieën niet meer denzelfden graad van elasticiteit bezitten als voorheen en dat de enorme groei van het liquide internationale kapitaal zand tusschen de raderen van het goudstandaard mechanisme heeft gestrooid, maar het feit ontkennen en de consequenties ervan weigeren te accepteren, is niet alleen dom, maar ook direct gevaarlijk. Wij hebben genoeg struisvogelpolitiek gezien om er de gevolgen van te kunnen apprecieeren.

Blijft nog op te merken, dat, waar wij hier over Engeland's zienswijze en programma spraken, Engeland uit den aard der zaak niet beteekent de Regering of de Bank of England, die zich over valutakwesties niet dan in de meest algemeene en nietszeggende bewoordingen uitlaten, maar de publieke opinie zooals zij in de pers tot uiting komt. In hoeverre de verantwoordelijke autoriteiten deze zienswijzen deelen valt natuurlijk niet te zeggen. Het is daarom zeer wel mogelijk, dat wanneer het eenmaal tot daden komt, de stem van de orthodoxe valutatheorie sterker zal spreken dan zij het tot nu toe in de pers heeft gedaan.

Ondertusschen blijft een goed begrip van de in zeer wijde kring in Engeland gehuldigde meeningen, die in dit artikel beschreven werden, van groote praktische beteekenis voor het heden zoowel als voor de verre toekomst. Voor het heden, in zoo verre als een zoodanig begrip Europa ertoe zal dwingen zich er rekenschap van te geven, dat het Engeland misschien

nooit meer in den ouden gouden standaard Club terug zal zien, en in zooverre als het er het vastelandsche publiek toe zou kunnen brengen zich ernstig af te vragen, of er niet het een en ander te zeggen valt voor de Engelsche meening, dat het verleden voorbij is. Voor de toekomst, in zooverre als de in de Engelsche zienswijze opgesloten erkenning van internationale samenwerking als de *werkelijke* oplossing van het valutaprobleem en van wat er voor noodig is om deze samenwerking doeltreffend te maken, er aanzienlijk toe zal kunnen bijdragen om de gevaarlijke illusie uit de wereld te helpen, dat een ietwat intensiever contact tusschen de Centrale Banken genoeg is om het goudmechanisme weer goed en glad te laten functioneeren. Voor de toekomst van onze achterachter-achterkleinkinderen, in zooverre als deze erkenning van de noodzaak van ware internationale samenwerking, hoe negatief ook geformuleerd, de weg wijst naar een doel, hetwelk, zijn oogenschijnlijke onbereikbaarheid ten spijt, door alle lieden van goeden wil zonder rust moet worden nagestreefd.

Londen.

J. H. HUIZINGA.

DE SUIKERHANDEL IN 1935.

Het afgelopen jaar bracht nog geen betere tijden voor den wereldsuikerhandel, die door de protectionistische maatregelen in de verschillende landen tot een betrekkelijk klein gebied beperkt blijft. Alhoewel het jaar eindigde met prijzen, die Sh. 1/- per Cwt. en $f \frac{3}{4}$ per 100 kg hooger waren dan waarmede het jaar begon, ligt het prijsniveau van de open markt nog ver beneden den kostprijs der meeste productielanden. Toch wordt overal suiker geproduceerd, waartoe verbouwers in staat gesteld worden door hooge Regeeringssubsidies en invoerrechten op vreemde suikers. Niettegenstaande de lage prijzen, waartegen suiker op de open markt te koop is, wordt hierdoor de prijs, welke de verbruikers moeten betalen, kunstmatig hoog gehouden (in Nederland bijv. betaalt de consument ruim het tienvoudige van den open marktprijs), hetgeen eene aanzienlijke uitbreiding der consumptie tegenhoudt.

De statistische positie van het artikel suiker is in het afgelopen jaar aanmerkelijk verbeterd, waartoe geen land meer bijgedragen heeft dan Java, dat in 1935 zijn oogst tot bijna een zesde van een normalen oogst heeft ingekrompen. De zichtbare voorraden bedroegen dan ook op 1 December:

	1935 tons	1934 tons	1933 tons
Duitschland	1.318.000	1.243.000	1.213.000
Tsjecho-Slowakije	499.000	555.000	490.000
Frankrijk	869.000	680.000	583.000
Nederland	324.000	344.000	338.000
België	204.000	213.000	185.000
Hongarije	115.000	119.000	141.000
Polen	408.000	411.000	411.000
U.K. Geimp. Suiker	232.000	210.000	286.000
„ Binnenl. „	114.000	107.000	93.000
Europa	4.083.000	3.882.000	3.740.000
Ver. Staten alle havens ..	352.000	527.000	256.000
Cubaansche havens	191.000	435.000	430.000
Cuba binnenland	575.000	655.000	885.000
Java	1.267.004	2.148.000	2.913.000
Totaal	6.468.000	7.647.000	8.224.000

De onzichtbare voorraden zijn vermoedelijk klein.

Dat onder deze omstandigheden de suikerprijzen niet méér gestegen zijn mag in de eerste plaats geweten worden aan het bestaan van slechts enkele groote koopers voor vrije suikers in Europa, waaronder de Engelsche raffinadeurscombinatie overheerschend was. De markt werd dan ook beheerscht door het „touwtrekken” tusschen deze combinatie als grootsten koper en Cuba als grootsten leverancier van vrije suiker, waartegen San Domingo en Peru uitgespeeld werden. Het voordeel bleef aan den kant der koopers, die in staat waren hunne behoe-

ten zonder groote prijsverhoogingen te dekken. De van tijd tot tijd op de markt verschijnende speculatieve koopers werden over het algemeen in hunne operaties teleurgesteld. Voor eene krachtige speculatieve beweging naar boven schijnt de markt nog niet rijp te zijn zoolang de economische en financiële toestanden in de wereld — voornamelijk de verhouding der verschillende valuta's — in den tegenwoordigen chaotischen toestand verkeeren.

Toch is er een lichtpunt, en wel het belang, dat de Engelsche Regeering gekregen heeft bij eene verhoging van den wereldsuikerprijs. De uitkomst van de enquête, door eene Regeeringscommissie ingesteld naar de al dan niet wenschelijkheid van voortzetting van den steun aan de inheemsche bietsuikerindustrie, is in zooverre eene groote teleurstelling voor de wereldmarkt geweest als de Regeering het meerderheidsadvies der commissie onder Mr. Wilfred Greene, om dezen steun niet voort te zetten, niet opgevolgd heeft.¹⁾ Daarentegen heeft de Regeering den directen steun aan de bietenbouwers gelimiteerd tot een kwantum van 560.000 tons witsuiker per jaar. Aangezien bij het vaststellen van deze subsidie de marktprijs voor ruwe suiker tot richtsnoer geldt, heeft de schatkist er belang bij, dat deze prijs verhoogd wordt, hetgeen tevens in het belang is der rietsuikerproduceerende koloniën, die weliswaar reeds een preferentieel inkomend recht in het moederland genieten, waardoor hun industrie zelfs bij de tegenwoordige lage prijzen kan bestaan. De Britsche Regeering heeft in den loop van het jaar reeds onderhandelingen gevoerd met de eigen Dominions en koloniën en zich bereid verklaard dit overleg uit te strekken tot de overige suikerproduceerende landen, waaromtrent men spoedig meer zal hooren. Indien Engeland, als grootste afzetgebied voor vrije suiker, daarbij eene voldoende krachtige houding aanneemt, dan bestaat er alle kans op een gunstig resultaat eener internationale suikerconferentie, waarbij men de fouten, die de Chadbourne-overeenkomst aankleefden, wel zal vermijden. Deze laatste stierf in het afgelopen jaar een zachten dood in verband met den afloop van den vijfjarigen termijn en niemand dacht aan eene verlenging.

Van Amerika resp. de Vereenigde Staten, waar gedurende het grootste gedeelte van het jaar eene vaste markt met olopende prijzen te constateeren viel, ging weinig invloed uit op den loop der prijzen elders. Evenmin trok de New-Yorksche markt zich iets aan van de fluctuaties op de vrije wereldmarkt. Onder de A.A.A. en Jones-Costigan Act werden de kwantiteiten, die binnenslands geproduceerd en van buiten ingevoerd mochten worden, nauwkeurig vastgesteld en bedroegen die voor 1935 in tons van 1016 kg ruwsuiker:

		vastgesteld v. 1936
Cuba	1.627.317	1.654.085
Philippijnen	876.748	891.170
Porto-Rico	703.866	715.444
Hawaiï	826.757	840.356
Virginie Eilanden	4.624	4.700
„Full-duty”	22.524	22.895
	4.061.836	4.128.650
Binnenl. Bietsuiker	1.383.929	1.383.929
„ Rietsuiker	232.143	232.143
Totaal	5.677.908	5.744.722

Alleen de onwettig verklaring van de N.R.A. door het Hoogste Gerechtshof der Vereenigde Staten veroorzaakte einde Mei eene paniek met eene plotselinge daling op de termijnmarkt van 40 punten, omdat men eene dergelijke uitspraak vreesde voor de A.A.A., waardoor de geheele suikerwetgeving gevaar zou loopen, maar tengevolge van geruststellende mededeelingen der Regeering herstelde de markt zich dadelijk weer. Vooral de Decembertermijn was in de

¹⁾ Zie E.-S.B. No. 1009 van 1 Mei en No. 1025 van 21 Aug. jl.

tweede helft van het jaar zeer vast gestemd omdat de officieele quota te krap bleken te zijn; het vrijgeven van een kwantum, bestemd voor de consumptie in het begin van 1936, bracht verlichting en deed hoofdzakelijk den Decembertermijn eenigszins dalen. Intusschen bleven de omzettingen aan de termijnmarkt zeer beperkt, terwijl door de onzekerheid over de uitkomst van het proces tegen de A.A.A. deze nog verder inkrompen.

Het eindelijk in Januari gevallen oordeel van het Hoogste Gerechtshof, waarmede ook de A.A.A. onwettig verklaard werd, behoort tot de historie van het nieuwe jaar. Intusschen mag hier opgemerkt worden, dat men over het algemeen aanneemt, dat de Regeering middelen en wegen zal vinden hare suikerwetgeving te redden, hetgeen ook te hopen is, daar anders de binnenlandsche productie der Vereenigde Staten zich weer zal uitbreiden ten nadeele van den import van Cubasuiker, waarvan dan zooveel meer op de nog vrije markten aangeboden zal worden.

Hier volgen de noteeringen van spoedig leverbare suiker op de New-Yorksche termijnmarkt, die ver boven wereldpariteit liggen:

	Laagste	Hoogste	Laagste	Hoogste	
Januari ...	1.84	1.95	Juli	2.27	2.43
Februari ..	1.89	2.01	Augustus	2.35	2.68
Maart	2.07	2.22	September	2.45	2.67
April	2.22	2.37	October .	2.39	2.57
Mei 2.14	2.55	November	2.18	2.49	
Juni 2.29	2.42	December	2.04	2.27	

Spot Centrifugals stegen van 2.65 d.c. in het begin van Januari met kleine fluctuaties tot 3.35 d.c. tegen einde Mei, vielen terug tot 3.16 d.c. in Augustus om kort daarop op 3.50 d.c. te komen en dan geleidelijk tot 3.68 d.c. in October te stijgen. Daarna daalde de prijs weer tot 3.10 d.c. in December, terwijl het jaar op 3.25 d.c. sloot. Dit zijn inderdaad groote fluctuaties, die echter, zooals reeds gezegd, alleen van lokalen aard waren.

De wereldmarkt werd weer door *Londen* beheerscht. Aldaar waren de fluctuaties veel kleiner en kon de markt door de handige inkooppolitiek van de gecombineerde raffinadeurs op een laag peil gehouden worden. Januari begon met eene noteering voor spoedig leverbare ruwsuiker (Maart-levering) van Sh. 4/2, die spoedig tot Sh. 4/6½ steeg, daarna terugviel tot Sh. 4/2½ om in Maart tot Sh. 4/8½ en in April tot Sh. 5/1 te stijgen; einde Mei viel de prijs tot Sh. 4/8½, in Juni tot Sh. 4/4½ en in Juli tot Sh. 4/-, einde Juli bracht een herstel tot Sh. 4/4, einde Augustus eene daling tot Sh. 4/1½, waarna de markt zich weer geleidelijk herstelde, totdat in October de noteering voor December-levering iets boven Sh. 5/- kwam en na eene tijdelijke inzinking tot Sh. 4/8½ in November, bleef de noteering tusschen Sh. 4/10½ en Sh. 5/- schommelen totdat het jaar op Sh. 5/2½ sloot. Beschouwt men de noteering voor bijv. December-levering op zichzelf, dan waren de fluctuaties nog kleiner, want het jaar begon op Sh. 4/11½ voor December-levering en sloot op Sh. 5/2½ als hoogste noteering. De laagste noteering voor dezen termijn werd in Juli met Sh. 4/2½ bereikt. De stijging in het najaar stond gedeeltelijk in verband met den toegespitsten politieken toestand.

Engeland betrok de benodigde ruwsuiker uit dezelfde bronnen als in het voorafgaande jaar en importeerde gedurende de laatste kalenderjaren in tons van 1016 kg de in het volgend staatje vermelde hoeveelheden.

Java komt hierbij weer met een zeer onbeduidend kwantum voor, aangezien het op de tegenwoordige prijsbasis moeilijk kan concurreeren tegen de productielanden met gedeprimeerde valuta's. Opmerking verdient het veel grootere kwantum, dat San Domingo verleden jaar geleverd heeft. De koloniën leverden ruim 100.000 tons minder, maar daarvoor kwam meer binnenlandsche bietsuiker in consumptie, aangezien deze oogst in 1934/'35 overvloedig was.

Ruwsuiker uit:	1935	1934	1933
Polen	16.342	21.931	29.115
Duitschland	246	45	99
Tsjecho-Slowakije	408	—	—
Nederland	1.054	2.960	—
België	1.563	—	—
Denemarken	—	14.283	—
Java	16.525	19.025	52.464
Cuba	550.394	530.273	648.808
Peru	143.296	128.170	205.897
Brazilië	23.227	21.940	32.110
San Domingo	318.407	150.509	155.203
Ver. Staten	12.280	13.880	—
Ned. Guyana	—	3.442	—
Mauritius	187.427	188.786	209.263
Natal	155.396	62.140	79.864
Australië	239.666	297.563	148.499
Egypte	—	4.050	—
Br. W.-Indië, Fiji Eil., Guyana,			
Honduras	264.131	318.631	288.975
Andere landen	—	3.795	171.263
Geraffineerde suiker uit			
diverse landen	52.573	51.744	30.677
Totaal Ruwsuiker ..	1.930.362	1.782.023	2.021.560
Totale suiker-importen ..	1.982.935	1.833.767	2.052.237

De nieuwe bietsuikeroogst viel tegen wegens overmatige regens en gebrek aan zon en leverde volgens Licht's laatste raming 607.000 tons ruwsuiker op, tegen 728.700 en 536.593 tons in de beide voorafgaande jaren, terwijl deze cijfers volgens Dr. Mikusch resp. 657, 769 en 558.000 tons bedragen. De consumptie in Engeland nam toe, de uitvoer was iets kleiner.

Ook in andere landen van Europa vielen de *Bietsuikeroogsten* eenigszins tegen wegens ongunstige weersgesteldheid. Volgens de laatste raming van F. O. Licht bedragen de oogsten in tons van 1000 kg:

	1935/'36	1934/'35	1933/'34
Duitschland	1.700.000	1.703.524	1.446.485
Tsjecho-Slowakije	560.000	628.951	511.927
Oostenrijk	180.000	223.159	170.458
Hongarije	100.000	119.677	135.567
Frankrijk	950.000	1.217.073	937.587
België	245.000	268.533	247.017
Nederland	230.000	246.117	293.698
Denemarken	235.000	90.340	254.000
Zweden	290.000	271.744	304.793
Polen	440.000	452.762	347.199
Italië	320.000	349.557	303.369
Spanje	230.000	379.818	259.362
Groot-Brittannië	607.000	728.700	536.593
Andere landen	368.500	378.214	430.954

Europa zonder Rusland .. 6.455.500 7.058.219 6.179.009
Rusland .. 1.750.000 1.500.000 1.100.000

Europa incl. „ .. 8.205.500 8.558.219 7.279.009

De totalen van Dr. Mikusch's laatste raming¹⁾ zijn 6.497.000 tons zonder Rusland en 2.000.000 tons voor Rusland, tezamen 8.497.000 tons. Het productiecijfer van *Rusland* is nog zeer onzeker.

Cuba produceerde aanmerkelijk meer dan het door de Regeering op 2.315.000 tons vastgestelde maximum kwantum, nl. 2.537.409 tons, een bewijs, dat men zich daar niet meer zoo veel als vroeger stoort aan dergelijke Regeeringsvoorschriften. De campagne begon op 15 Januari.

De uitvoeren uit *Cuba* bedroegen gedurende de twee laatste kalenderjaren naar de verschillende destinaties in tons van 1016 kg:

	1935	1934
Vier Atlantische havens der V. Staten	962.230	1.146.927
Nieuw-Orleans	338.640	173.117
Galveston	57.688	53.056
Savannah	81.073	56.396
Overig Ver. Staten	83.307	150.738
Totaal Ver. Staten	1.522.938	1.580.234
Europa	728.442	718.476
Canada	1.726	22.316
Centraal en Zuid-Amerika	14.960	5.252
Nieuw-Zeeland	15.560	7.692
Het Verre Oosten	8.650	13.926
Afrika	32.536	12.380
Ver. Staten voor her-export	77.652	113.756
Totaal	2.402.464	2.474.032

¹⁾ Zie E.-S.B. No. 1042 van 18 December jl.

De voorraden op Cuba waren op 30 November in den loop van één jaar van pl.m. 1.090.000 tons verminderd tot pl.m. 766.000 tons. De a.s. Cuba-oogst wordt op 2.515.000 tons gelimiteerd.

De productie op de *Philippijnen*, *Hawaiï* en *Porto-Rico* bleef binnen de perken van het in de Vereenigde Staten toegelaten kwantum.

Java heeft zich weer groote offers getroost om door deze moeilijke tijden heen te komen. Het produceerde slechts 513.554 tons (nl. 432.687 tons Superieur, 27.038 tons Raffinade, 44.300 tons bruine suiker en 9.529 tons Melasse) tegen 636.000 en 1.313.000 tons in de beide voorafgaande jaren en bracht een aanplant in den grond, die in 1936 ongeveer 565.000 tons zal opbrengen. Vergeleken met oogsten van 2.900.000 tot 3.000.000 tons in elk der jaren 1928 t/m. 1931 spreekt deze beperking boekdeelen. Het gevolg is geweest, dat de voorraden op Java van pl.m. 1.900.000 tons einde 1934 zijn ingekrompen tot pl.m. 1.180.000 tons einde 1935.

De afschepingen van Java bedroegen gedurende de drie laatste kalenderjaren in metrieke tons:

	1935	1934	1933
Europa en Port-Said v.o.	52.042	113.458	129.436
Afrika	19.740	19.871	12.663
Britsch-Indië	386.551	352.785	350.929
Siam	31.630	26.865	29.013
Singapore, Penang	78.929	82.597	68.151
Hongkong en China	197.276	277.317	292.021
Aziatisch-Rusland	—	5.592	5.072
Japan	184.724	142.619	197.960
Australië en Nieuw-Zeeland	56.501	63.381	62.005
Vereenigde Staten	8.018	662	502
Diverse landen	—	3.277	1.188
December afscheep, waarvan destinaties nog niet bekend	12.250	—	—
Totaal	1.027.661	1.088.424	1.148.940

Opmerkelijk zijn de grootere afschepingen naar Britsch-Indië en Japan, die, wat laatstgenoemd afzetgebied betreft, met de kleinere verschepingen van Java naar Hongkong in verband kunnen staan. Betreffende het uitvoercijfer naar Europa van 52.042 tons zij opgemerkt, dat hiervan ruim 30.000 tons in de eerste maand van het jaar verscheept werden; van April tot Juli werden slechts kleine partijen, daarna zoo goed als niets meer naar Europa verzonden.

Zocals meestal op Java was het met de verkoopen in het afgelopen jaar hollen of stilstaan. Dadelijk in het begin van het jaar ontwikkelde zich eene goede kooplust uit Britsch-Indië tengevolge van slechte oogstberichten in dat uitgebreide gebied. Hierdoor werd de Nivas in staat gesteld gedurende Januari totaal pl.m. 455.000 tons te verkoopen tot prijzen oplopende van f 3.05 tot f 3.50 basis Westkust Britsch-Indië. Einde Januari, na de laatste verhoging der Nivas limite, was het met de verkoopen gedaan. Ook de groote fluctuaties in dalende richting van het Pond bemoeilijkten in de volgende maanden verdere zaken. In April kwamen weer sporadische afdoeningen tot stand, waarbij de Nivas de limites tot f 4 basis Westkust Britsch-Indië verhoogde, terwijl voor China en Hongkong resp. 20 cent en 30 cent meer gevraagd werd. Gedurende de volgende maanden lagen de zaken met Britsch-Indië stil, daar de Javaprijzen te hoog waren vergeleken met British Granulated. In Juli verlaagde de Nivas hare limite tot f 3.55 en kwamen eenige verkoopen tot stand, waarna de verkooplimes weer verhoogd werden tot f 3.75. Deze prijs werd eindelijk midden September door koopers betaald, waarop verdere niet onbelangrijke afdoeningen volgden tot stijgende prijzen. In de eerste helft van October werden groote posten uit de markt genomen tusschen f 4 en f 4.40, doch toen hield plotseling de kooplust op. British Granulated en zelfs Deutsche witsuiker werd goedkoop aangeboden en daarvan ook het een en ander naar Britsch-Indië verkocht. Daarna bepaalden de Nivas-verkoop zich tot de dagelijksche kleine afdoeningen van voor uitvoer afgekeurde suiker, bestemd voor de lokale

consumptie, terwijl van tijd tot tijd verkoopen van bruine suiker naar Japan plaats vonden, welke aan het einde van het jaar omvangrijker werden. Nieuw-Zeeland kocht nu en dan ladingen hoofdsuiker No. 16 &/hooger. De totale verkoopen der Nivas gedurende 1935 omvatten 1.390.000 tons.

De Nivas had op 31 December jl. nog onverkocht 1.002.000 tons, waarvan ongeveer 20.000 tons oogst 1932, 200.000 tons oogst 1933, 350.000 tons oogst 1934 en 430.000 tons oogst 1935.

In verband met eene mogelijke beëindiging van de Nivas-overeenkomst per 31 Maart 1936 heeft de Ned.-Indische Regeering bij monde van den Directeur van het Departement van Economische Zaken, Mr. Hart, in een uitvoerig resumé op 13 Februari 1935 in den Volksraad hare plannen ten opzichte van de suikercultuur op Java uiteengezet. Mr. Hart verdedigde daarbij de stelling, dat Regeeringscontrole van den aanplant nog noodig was en dat ook een centraal verkoopbureau in een gelijksoortigen vorm als de Nivas niet gemist kon worden. Hiermede was toen ongeveer de helft der producenten het eens, doch gaandeweg groeiden de voorstanders van een vrijen verkoop op Java, zoodra de oude voorraden gelijkwideerd zouden zijn, hoe langer hoe meer aan, en die vormen thans eene groote meerderheid.¹⁾

Begin December verscheen het verslag van de Commissie van voorbereiding voor de Suikerregelingen 1936 in Ned.-Indië, dat thans in den Volksraad behandeld wordt. Het blijkt, dat de nieuwe regeling niet zonder bestrijding aangenomen zal worden; intusschen heeft de Regeering een van de oorspronkelijke bepalingen, waartegen de meerderheid der suikerfabrikanten met recht het meest gekant was, nl. om het centrale verkoopbureau van de Nivas als single seller voor een geruimen tijd permanent te verklaren, in zooverre verzacht, dat thans voorgesteld wordt de Nivas voor „onbepaalden” tijd te verlengen. Dit beteekent, dat het verkoopbureau ten allen tijde opgeheven kan worden, doch alleen met toestemming der Regeering. In elk geval verdient dit de voorkeur boven een contract voor een vasten termijn, welke dan op minstens 5 — er was zelfs sprake van 10 — jaren vastgesteld zou worden. Het is te hopen, dat, wanneer na likwideering der onverkochte voorraden de meeste fabrikanten hunne vrije beschikking over den verkoop van hun product terug willen hebben, de Regeering hiervoor toegankelijk zal zijn, en diegenen ongelijk zullen hebben, die zeggen, dat, wanneer men de Regeering eenmaal erin gehaald heeft, men Haar bemoeienis niet meer kwijt raakt.

Op een punt in het verslag van de Commissie van voorbereiding voor de Suikerregelingen dient in het belang van den handel en de industrie nog gewezen te worden, nl. waar voorgesteld wordt, dat reeds in November, in verband met de te voorziene afzetmogelijkheden, door de Nivas aan de Regeering advies worde uitgebracht over de bij Regeeringsverordening vast te stellen maximum jaarproductie van den anderhalf jaar later volgenden oogst. Het zal steeds een van de moeilijkste problemen van dit systeem zijn om de afzetmogelijkheid van Javasuiker vooruit te bepalen. In elk geval dient het tijdstip daarvoor zoo laat mogelijk gesteld te worden en niet reeds eenige maanden vóór dat men met planten begint. Zelfs onder het planten moet de mogelijkheid bestaan den aanplant alsnog uit te breiden, indien de vooruitzichten op de suikermarkt daartoe aanleiding geven. Iffebben wij tot dusver te veel Javasuiker gehad, zoo beteekent aan den anderen kant elke ton suiker, die te weinig geproduceerd wordt, wanneer prijzen weer op eene rendabele basis zijn aangeland, onnoodig verlies voor de Javasuikerindustrie en voor de daarmede in verband staande bedrijven.

Britsch-Indië viel, zooals reeds uit de specificatie der Java-afschepingen gebleken is, als koper van

¹⁾ Zie het artikel in de E.-S.B. No. 1032 van 9 October.

Javasuiker mee. Er werden in het seizoen 1934/'35 19 nieuwe fabrieken opgericht, waardoor het aantal fabrieken, welke witsuiker maken, op 142 steeg. Daarvan hebben 130 gewerkt en 578.000 long tons witsuiker geproduceerd tegen 454.000 tons in de vorige campagne, buitendien 234.000 tons melasse tegen 190.000 tons. De oogst had te lijden onder ongunstige weersgesteldheid en ook onder ziekten en plagen. Getracht wordt de rietsoort te verbeteren.

Dr. Mikusch neemt dit jaar voor het eerst in zijn statistieken de Britsch-Indische productie van op primitieve wijze gefabriceerde bruine suiker, z.g. gur, in de verhouding van 60 tot 100 op en dus niet meer voor vol. Feitelijk behoort deze suikersoort in het geheel niet in de wereldstatistiek thuis, omdat de fabricatie daarvan zoo goed als geen invloed heeft op den invoer, en het lijkt juist om alleen de productie witsuiker en eventueel van molasse in de statistiek op te nemen.

In *Nederland* leverde de bietsuikerroogst volgens de laatste ramingen van F. O. Licht en Dr. Mikusch pl.m. 230.000 tons op tegen Licht's cijfer van 246.117 in het voorafgaande jaar.

De *Amsterdamsche* termijnmarkt richtte zich over het algemeen naar de *Londensche* termijnmarkt. Begon het jaar op een prijs van f 3¼ per 100 kg voor spoedig leverbare witsuiker, zoo kon in Maart f 3¼, in April f 4¼ bereikt worden. In Juni daalde de prijs tot f 3¾, doch het najaar bracht een herstel tot f 4¼, op welke notering het jaar sloot. De omzetten waren het geheele jaar niet bijzonder groot en ook de kans op devaluatie van den Gulden tijdens de Kabinetserisis in Juli bracht minder koopers in de markt dan vroegere kansen op monetaire veranderingen.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg de invoer en uitvoer van *Nederland* gedurende de twee afgelopen jaren in metrieke tons:

Invoer	1935	1934
<i>Ruwe Bietsuiker</i>		
Uit diverse landen	93	8.948
Uit Cuba	33.451	30.182
Java	—	15.532
San Domingo	36.807	10.575
Brazilië	7.364	—
Peru	2.609	—
Suriname	12.004	8.280
Totaal	92.328	73.517
<i>Witsuiker</i>		
Uit België en Luxemburg	6.470	6.255
Groot-Brittannië, enz.	261	837
Frankrijk	5.753	6.958
Sovjet-Rusland	182	1.823
Polen en Dantzig	781	336
Java	6.065	4.578
Totaal	19.512	20.787
<i>Basterd</i>		
Uit België en Luxemburg	187	231
Groot-Brittannië, enz.	139	108
Ver. Staten van Amerika	3.474	4.131
Totaal	3.800	4.470
Totale invoer	115.640	98.774
Uitvoer:		
<i>Ruwe Rietsuiker</i>		
Naar België en Luxemburg	2.021	10.106
Zwitserland	6.064	—
Groot-Brittannië, enz.	—	1.521
Fransch Marokko, Tanger	—	1.216
Overige landen	—	1.010
Totaal	8.085	13.853
<i>Basterd</i>		
Naar België en Luxemburg	725	460
Groot-Brittannië, enz.	4.747	8.025
Iersche Vrijstaat	982	1.227
Overige landen	40	12
Totaal	6.494	9.724

<i>Kandij</i>		
Naar diverse landen	517	427
<i>Witsuiker</i>		
Naar Groot-Brittannië, enz.	2.937	6.470
Noorwegen	3.810	2.778
Finland	1.835	—
Griekenland	450	1.536
Iersche Vrijstaat	4.613	23.039
Fr. Equat. Afrika	855	—
Spaansch Marokko	402	—
West-Afrika	592	181
Arabië, enz.	5.200	4.494
Irak	10.518	5.682
Britsch-Indië, enz.	2.705	1.427
Uruguay	1.850	—
België en Luxemburg	—	5.440
Perzië en Afghanistan	—	1.209
Overige landen	1.970	1.060
Totaal	37.737	53.316
Totale uitvoer	52.833	77.320

Wederom is het geïmporteerde kwantum Javasuiker geheel onbeteekenend en bedraagt slechts 6065 tons witsuiker tegen 4578 tons in 1934, terwijl aan ruwsuiker in het geheel geen Javasuiker binnenkwam tegen 15.532 tons in het voorafgaande jaar. Voorwaar een pover resultaat van de ernstige bemoeiingen van verschillende Kamerleden om hierin verandering ten gunste van Java te brengen en van de daarop van uit de Ministertafel gedane mededeelingen, resp. toezeggingen! Ook van de commissie, die benoemd werd om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om een deel der geoogste bieten voor andere doeleinden dan de fabricatie van suiker te gebruiken, werd niets meer gehoord. Herhaaldelijk werd in deze kolommen in den loop der laatste jaren duidelijk uiteengezet van welk groot belang een afzet van Javasuiker in het moederland zoude zijn voor de geteisterde suikerstreken op Java, maar er is in deze richting nog niets gebeurd. Zoo doet zich nog steeds het ongelooflijke feit voor, dat in *Nederland* eene, door vele millioenen Guldens gesteunde, bietsuikerindustrie bestaat en dat buitendien in één jaar meer dan 100.000 tons vreemde suiker ingevoerd werden, terwijl de om haar bestaan vechtende suikerindustrie in de eigen koloniën slechts 6065 tons naar *Nederland* kon uitvoeren. Men zou toch zeggen, dat daar ergens iets verkeerd moet zijn. Zal men in 1936 eindelijk eene verandering brengen in dezen toestand? Het zou wenschelijk zijn, dat dit dan heel vlug gebeurt, opdat Java bij het in den grond brengen van zijn nieuwen aanplant eventueel rekening kan houden met een afzet in het moederland.

Volgens de reeds genoemde becijfering van Dr. Mikusch, waarbij Cuba nog met 2.350.000 in plaats van 2.515.000 tons voorkomt, mag voor 1935/'36 een wereldoogst verwacht worden van 25.717.000 tons, terwijl de beide voorafgaande jaren het volgende beeld te zien gaven:

	1934/'35	1933/'34
wereldproductie	24.771.000	24.720.000 tons
wereldverbruik	25.637.000	25.037.000 „

Het wereldsuikerverbruik toonde volgens deze cijfers van September 1934 tot Augustus 1935 eene toeneming van 2.4 pCt. Bij eene normale verbruikstoename in 1935/'36 van pl.m. 3 pCt. mag dus eene verdere vermindering der wereldvoorraden verwacht worden. In de laatste maanden van het jaar was deze verbruikstoename in Europa reeds veel grooter.

Van de verdere ontwikkeling der consumptie zal voor de toekomst der suikermarkt veel afhangen; verder blijft de blik gericht op de wijze, waarop de Amerikaanse Regeering haar ten deele onwettig verklaarde suikerwetgeving zal regelen en „last” doch zeker niet „least” op de kansen eener internationale suikerconferentie in het voorjaar. Een werkelijke saneering van suikerhandel en -industrie kan men echter pas verwachten, wanneer het streven naar suikerautarkie in de verschillende landen plaats zal maken voor gezonde economische wetten, maar daarvan is men, naar te vreezen is, nog ver verwijderd. A. V.

DE FINANCIËELE POLITIEK VAN FRANKRIJK OP EEN TWESPRONG.

Dr. Herbert Weichmann te Parijs schrijft ons:

Met de kabinetwisseling ziet de nieuwe Regeering zich niet alleen voor de taak gesteld om, op de wijze als door de zegevierende oppositie voorgestaan, tot een zekere heroriëntering van de buitenlandsche politiek over te gaan, doch, afgezien van de vraagstukken van buiten- en binnenlandsche politiek, heeft het kabinet-Laval problemen van economische politiek onopgelost achtergelaten, waarop de nieuwe regeering thans haar krachten zal moeten beproeven. Het onvoltooid achtergebleven economische vraagstuk van het kabinet-Laval is de uiteindelijke dekking van de financiële behoefte van den Staat, welke nog steeds bedrijfsleven en valuta bedreigt. Dit vraagstuk heeft thans een gansch ander gezichtspunt, omdat na de doorvoering van de noodverordeningen van Laval het deflatie-experiment van Frankrijk als afgesloten moet worden beschouwd en er dus ten opzichte van de deflatiepolitiek geen bewegingsvrijheid meer bestaat. Tegelijkertijd is de oplossing van het probleem nog urgenter geworden. De Regeering-Laval beoogde onmiddellijk voor haar aftreden nog tot dekking van de schatkistbehoefte een nieuwe groote leening uit te geven. Zij kwam hier echter niet meer aan toe. Zoo vindt de volgende Regeering een bijna geheel uitgeputte staatskas en is daardoor genoodzaakt niet alleen op langen termijn, doch ook oogenblikkelijk nieuwe financiële maatregelen te treffen.

Welke mogelijkheden doen zich hiertoe in Frankrijk bij zijn huidige economische constitutie nog voor?

Het uitgangspunt van de actuele financieel-politieke vraagstukken is zooals vanzelf spreekt, de toestand van de begroting en in verband daarmee de kaspositie van den Staat.

De begroting is formeel in orde. De Kamer heeft juist aan het einde van het jaar de begroting voor 1936 afgehandeld en den Staat daarmee de onaangenaamheid van een provisoir budget bespaard.

De begroting is op voorzichtige schattingen van de Staatsinkomsten gebaseerd en is in evenwicht. Niettemin moet men er ook voor 1936 rekening mede houden, dat de overheidsuitgaven slechts door middel van leeningen gedekt zullen kunnen worden. Deze noodzakelijkheid spruit enerzijds voort uit de z.g. buitengewone begroting, welke de uitgaven voor bewapening bevat en welke Frs. 6.5 milliard vraagt. Hierbij komt voor den Staat de noodzakelijkheid om, op grond van zijn verplichtingen, het tekort van de spoorwegen te dekken, dat in 1935 rond Frs. 5 milliard bedroeg en dat in 1936 met het oog op verschillende bezuinigingsmaatregelen op ongeveer Frs. 4 milliard wordt geraamd. Het blijft dan nog de vraag, in hoeverre t.a.v. de gewone begroting de belastinginkomsten een teleurstelling zullen opleveren en de ramingen gehaald zullen worden. In elk geval zal met een leening van Frs. 11 tot 12 milliard voor 1936 rekening moeten worden gehouden.

De eigenlijke zorg op het gebied van de financiële politiek is echter minder gelegen in de budgetaire situatie dan wel in de behoefte van de schatkist. De schatkist heeft tot taak in den loop van de eerstkomende maanden te zorgen voor het bijeenbrengen van grootere bedragen, dan met de gemiddelde maandtekorten overeenstemt. Hier moet in de eerste plaats worden gewezen op de a.s. groote aflossingen van schatkistbons, waarvan de vernieuwing, gezien den troosteloozen toestand van de kapitaalmarkt, zorgen baart. De schatkist heeft dan ook in de laatste maanden de indirecte uitgaven van den Staat gefinancierd uit de opbrengst van leeningen, welke oorspronkelijk voor een ander doel bestemd waren. Zij heeft zoowel op de inkomsten uit de Algerijnsche leening als op de leening voor landbouwcredieten beslag gelegd en ziet zich thans gedwongen het geld voor de oorspronkelijk vastgestelde doeleinden te verschaffen. Tenslotte loopen, zooals de

ondervinding leert, de inkomsten uit belastingen in de eerste zes maanden minder dan in de laatste zes maanden van het jaar, zoodat hierdoor reeds overbruggingsmaatregelen door de schatkist noodzakelijk zijn. Alhoewel geen nauwkeurige cijfers kunnen worden genoemd, zal toch voor de eerste vijf à zes maanden van het jaar gemiddeld ongeveer Frs. 1800 millioen per maand nodig zijn. Met het oog op deze behoefte was ook het kabinet-Laval reeds van plan de in December uitgegeven en in Januari gesloten leening ten bedrage van Frs. 2 milliard door een leening van ongeveer Frs. 4 milliard te laten volgen. Uit deze cijfers blijkt de precaire toestand van de staatsfinanciën, evenals ook het ongewijzigd voortbestaan van het credietpolitieke en het muntpolitieke vraagstuk.

Welke mogelijkheden heeft de volgende Regeering nu om de bestaande kasmoeilijkheden te overwinnen? Is er na de gedwongen beëindiging van de deflatie nog een uitweg, *zonder monetaire manipulaties*, voor de behoeften van den Staat? Deze vraag geeft het actuele vraagstuk van de naaste toekomst en van de financiële politiek van de nieuwe Regeering aan.

Bij de beschouwing van den huidige economischen toestand van Frankrijk zal men zekere teekenen van verbetering, welke voor de staatskas gunstige gevolgen moeten hebben, niet onopgemerkt mogen laten.

Sedert ongeveer drie maanden is de *productie-index* eenigermate stijgende. Hij ontwikkelde zich van 93 in Augustus tot 95 in November, waarbij voor enkele industriële groepen, zooals bijv. voor de textielindustrie, de steen- en aardewerkindustrie en de rubberindustrie grootere toenemingen zijn waar te nemen. Het beslissende bij deze ontwikkeling is echter niet zoozeer de zich voordoende stijging, dan wel het feit, dat het voortdurende inschroepelingsproces tot staan schijnt te zijn gekomen en dus het dieptepunt van de crisis overwonnen schijnt.

Ook de *buitenlandsche handel* heeft zich in de laatste drie maanden gunstig ontwikkeld. In het tijdvak van Januari tot September 1935 daalde de goederen-omzet van maand tot maand, niet alleen in waarde, doch ook in gewicht. De uitvoer daalde in waarde van Frs. 1.450 tot Frs. 1.180 millioen en naar de hoeveelheid van 2.620 tot 2.234 millioen ton. De invoer verminderde van Frs. 1.943 tot 1.508 millioen. In September was de laagste stand van den buitenlandschen handel, naar omvang gemeten, bereikt. In October deed zich daarentegen voor den eersten keer een zekere opwaartsche tendens voor, welke tot in December aanhield. De uitvoer steeg van Frs. 1.180 millioen in September tot Frs. 1.352 millioen in October en tot Frs. 1.421 millioen in November om in December, waarschijnlijk als gevolg van de sancties, bij Frs. 1.284 millioen te blijven staan. Naar het gewicht steeg de uitvoer van 22—34 millioen ton in Augustus tot 2.470 millioen in October, 2.529 millioen in November en 2.564 millioen ton in December. De uitvoer is dus, zoowel naar de waarde als naar de hoeveelheid, verbeterd. Bovendien valt bij een onderzoek van de maandcijfers van den buitenlandschen handel nog op, dat niet alleen een grootere uitvoer, doch ook een zekere opleving op de binnenlandsche markt te constateeren is. De invoer van grondstoffen, welke in September tot Frs. 767 millioen terugliep, bereikte in Dec. een waarde van Frs. 1.031 millioen en geeft dus een belangrijke stijging te zien, ook wanneer men hierbij rekening houdt met de intusschen verhoogde grondstoffeprijzen.

Als gunstig en voor de staatskas meest belangrijk element valt tenslotte nog een verbetering van de belastinginkomsten, vooral in December, vast te stellen. De opbrengst van de directe belastingen bedraagt voor December ongeveer Frs. 794 millioen en ligt dus ongeveer Frs. 176 millioen boven die van December 1934. De inkomsten uit de indirecte belastingen, domeinen en monopolies, de belangrijkste bron van inkomsten van den Franschen Staat, bedragen

Frs. 2.1 milliard en komen ongeveer overeen met de inkomsten van het vorige jaar. Opmerkelijk is hierbij vooral, dat de opbrengst van de omzetbelasting iets is gestegen, hetgeen op een beteren gang van zaken wijst. Over het geheele jaar beschouwd, is overigens de afstand tusschen de ramingen en de feitelijke belastinginkomsten in den loop van het jaar voortdurend verminderd. Hij bedroeg voor het eerste kwartaal 8 pCt., bedraagt voor het laatste kwartaal nog slechts 2 pCt. en is in de maand December geheel verdwenen. Deze ontwikkeling veroorlooft ook een eenigszins gunstiger prognose voor 1936. Daar de begroting voor 1936 op de feitelijke belastinginkomsten van de laatste twaalf maanden vóór Juli 1935 is gebaseerd, is het te hopen, dat de inkomsten niet beneden de raming zullen blijven.

De nieuwe Fransche Regeering kan dus bij het uitstippelen van haar financieele politiek van zekere niet te miskennen teekenen van verbetering in het Fransche bedrijfsleven uitgaan. Zij zal echter uit dezen verbeterden toestand voor het, op het oogenblik zoo dringende, probleem: dekking van de schatkistbehoefte, nog geen profijt kunnen trekken. Voor de staatskas immers zal de opwaartsche tendens zich pas over eenige maanden doen gevoelen, afgezien van de gebruikelijke „eaux bas“-periode van de eerste zes maanden, waarop wij reeds hebben gewezen.

Zoo weegt ook voor het volgende kabinet de vraag naar den toestand der leeningmarkt wederom ten volle.

Wat in de eerste plaats de geldmarkt betreft, is het den Regeering door de wet onmogelijk gemaakt om zich verder op korten termijn te financieren. Volgens de „Plafond“-wet mag de uitgifte van schatkistbiljetten de Frs. 15 milliard niet te boven gaan en deze marge is reeds uitgeput. Afgezien daarvan zijn op de geldmarkt de tarieven zeer gespannen.

Op de kapitaalmarkt bestaan wel geen wettelijke moeilijkheden voor het aangaan van een nieuwe leening, doch aan de verdere opname-capaciteit van de Fransche kapitaalmarkt moet ernstig worden getwijfeld. De opgepotte gelden blijven hardnekkig weg en de beschikbare gelden zijn thans weinig geneigd emplooi te zoeken. De op 7 Januari gesloten laatste schatkistleening van Frs. 2 milliard heeft op de open markt ondanks een inschrijvingstermijn van drie weken, slechts Frs. 1.400 millioen opgeleverd. De laatste rest moest met steun van de Bank van Frankrijk door de banken worden overgenomen. De Staat heeft er bovendien ook rekening mede te houden, dat op de kapitaalmarkt niet alleen de middelen voor de vernieuwing van de schatkistbiljetten, doch ook voor de door de autonome amortisatiekas uitgegeven obligaties van de nationale verdediging worden aangeboden, welke maandelijks Frs. 1 milliard, in Mei zelfs als uitzondering Frs. 2 milliard zullen vereischen. De vooruitzichten voor de uitgifte van een binnenlandsche leening, zelfs tegen een hoogen rentevoet, zijn dus buitengewoon ongunstig.

Onder deze omstandigheden ligt het voor de hand aan een buitenlandsche leening te denken en de Minister van Financiën, Regnier, trachtte inderdaad ook in deze richting voorzieningen voor de schatkist te treffen. Hij stuitte hierbij echter op tegenstand bij de Bank van Frankrijk, welke zich, ten minste volgens hetgeen tot dusverre openbaar werd gemaakt, tegen de geëischte garantie-overneming verzette. Zonder de toestemming van de Bank van Frankrijk is het echter niet mogelijk een leening in het buitenland te sluiten.

Is de weg tot de leeningmarkt zoo dus gesloten en eveneens het opnemen van crediet in het buitenland onmogelijk, dan komt het vraagstuk van de houding van de Bank van Frankrijk ten opzichte van de credietbehoefte van den Staat thans des te scherper naar voren. De sleutel voor een oplossing ligt feitelijk bij de Fransche circulatiebank en dit wordt ook door de Fransche openbare meening meer en meer erkend.

Indien men de houding van de Bank van Frankrijk in de achter ons liggende periode beschouwt, dan valt niet te ontkennen, dat de streng conservatieve houding van de circulatiebank de Fransche Regeering niet alleen de deflatie- en budgettaire politiek heeft opgedrongen, hetgeen gerechtvaardigd mag schijnen, doch ook een leeningpolitiek, welke, wat haar resultaat betreft, in elk geval noodlottig bleek te zijn. Sedert Doumergue hebben de verschillende Regeeringen getracht de kapitaalmarkt te ontzien, door in meerdere mate tot herdisconteerling bij de Bank van Frankrijk over te gaan. Met uitzondering van de weinig belangrijke invoering van de z.g.n. 30-daagsche „pensioenen“ heeft de Bank van Frankrijk echter elke concessie geweigerd. Hierdoor werd de Staat gedwongen zelfs voor zijn behoeften op korten termijn een beroep op de kapitaalmarkt te doen. Dit had tengevolge een voortdurend dalen van het koersniveau, een aantrekken van de rentetarieven en, in afwachting van nog gunstiger voorwaarden, een steeds grootere terughoudendheid van het kapitaal. Bovendien werd de Fransche spaarder, die in Augustus een rentedaling van 10 pCt. voor lief moest nemen en in de volgende maanden bij de nieuw te emitteeren leeningen een aan deze korting niet onderworpen, geprivilegeerde categorie schuldeischers zag ontstaan, te kort gedaan. Het is ten slotte deze starre houding van de Bank van Frankrijk, welke den Staat noodzaakte zich voor geldbehoeften op korten termijn op langen termijn tegen hooge tarieven vast te leggen. Wellicht meende de Bank van Frankrijk door het toepassen van klassieke regels aan de kapitaalmarkt het noodige vertrouwen in de valuta te verzekeren en daarmee ook den Staat te helpen. Uiteindelijk is deze politiek echter zeer kostbaar gebleken. De laatste schatkistleening bijv. ging met een koersdaling van de staatsobligaties van 5 tot 6 pCt. gepaard en kostte den Franschen spaarder practisch ongeveer Frs. 17 milliard bij een opbrengst van slechts Frs. 2 milliard voor den Staat. Over een langere periode beschouwd, schijnen de verliezen voor het Fransche bedrijfsleven nog ernstiger. Ten einde een credietuitbreiding ten gunste van den Staat van ongeveer Frs. 10 milliard te voorkomen, waartegen na de afhandeling van de begroting nauwelijks bezwaar zou kunnen bestaan, heeft de politiek van de Bank van Frankrijk tot een goudverlies van Frs. 10 milliard en bij een obligatiekapitaal van ongeveer Frs. 340 milliard tot een verlies van rond Frs. 40 milliard geleid, terwijl den Staat door middel van leeningen slechts Frs. 5 milliard is toegevloeid.

De vraag, waarom het in de naaste toekomst zal gaan, is die betreffende een grootere bereidwilligheid van de Bank van Frankrijk tot disconteerling. Nu de kapitaalmarkt niet meer helpt, staan er voor de Fransche financieele politiek nog slechts twee wegen open, of devaluatie of ruimere hulp van de Bank van Frankrijk. Daar in politiek opzicht, inzonderheid vóór de verkiezingen, het middel van depreciatie van de valuta voor iedere Regeering uitgesloten zal zijn, is een verandering in de houding van de Bank van Frankrijk de meest waarschijnlijke oplossing, waar de volgende Regeering op aan zal sturen. Zij zal ook, gezien de reeds geconstateerde teekenen van verbetering in het Fransche bedrijfsleven, nauwelijks bezwaren ontmoeten en slechts het verdisconteerling van een reeds zichtbare, betere toekomst beteekenen. Juist in de laatste dagen heeft deze gedachte steeds meer veld gewonnen en de „Agence économique et financière“, de representatieve financieele courant van Frankrijk heeft zich zelfs voor een dergelijke politiek uitgesproken. Of zij zal kunnen worden doorgevoerd, is een andere vraag, welke van een reeks politieke factoren afhangt. In elk geval bevindt de Fransche financieele politiek zich thans op een keerpunt, hetwelk een heroriëntering van deze politiek verlangt.

AANTEKENINGEN.**Het toekomstig lot van de New Deal.**

Nu onlangs de Agricultural Adjustment Act, een der belangrijkste onderdeelen van het New Deal-systeem, hetzelfde lot heeft ondergaan als de N.R.A., rijst de vraag, wat het toekomstig verloop van de New Deal-politiek zal zijn.

Aangezien de nietigverklaring van de A.A.A. gepaard ging met de uitspraak van het Hooggerechts-hof, dat het de Federale overheid verboden was op eenigerlei wijze regelen op te treden op het gebied van de agrarische of industriële productie, bestaat de mogelijkheid, dat eveneens de Social Security Act, de Labour Disputes Act en de Railroad Pensions Act, om ons tot de voornaamste te bepalen, weldra het slachtoffer zullen worden.

De „New Statesman” van 11 Januari wijst er echter terecht op, dat ondanks de opheffing zoowel van de N.R.A. als van de A.A.A. de gunstige resultaten, welke zij hebben opgeleverd, voor een groot gedeelte blijven bestaan.

Het evenwicht, dat voor de crisis tusschen de prijzen van agrarische producten eenerzijds en industriële producten anderzijds bestond, is vrijwel geheel hersteld en de koopkracht van de agrarische bevolking is daardoor aanzienlijk toegenomen. In de periode van 1 Juli 1933 tot 30 November 1935 brachten de heffingen op de agrarische producten \$ 931 miljoen op, terwijl in dezelfde periode de boerenstand \$ 1357 miljoen aan ondersteuning ontving. Het indexcijfer voor agrarische productie steeg dan ook van 50 in 1933 tot 109 in October 1935.

De industrie is nog steeds, ondanks de nietigverklaring van de National Recovery Act, vrijwillig georganiseerd, door de toepassing van de „codes” strevende naar handhaving van de bestaande prijzen en bescherming van de voordeelen, die de lagere arbeidersklassen op het gebied van loonen en arbeidsvoorwaarden verworven hebben. De „business-index” steeg gedurende het jaar 1935 van 80 tot 96.

Juist het algemeene karakter van de opleving maakt het waarschijnlijk, dat op het oogenblik een wegvallen van de bescherming van den Landbouw niet dien terugslag op het economisch leven in zijn geheel zal uitoefenen, welken men er eenige jaren terug van had mogen verwachten. De agrarische politiek heeft haar stimulerende taak vervuld.

Het moeilijkste punt is echter, dat de algemeene economische opleving geen belangrijke verbetering op het gebied van de werkloosheid tot stand heeft kunnen brengen.

Nauwkeurige statistieken over de werkloosheid ontbreken, maar men mag aannemen, dat het aantal werklozen in zijn geheel zich nog steeds rondom de 1.1 miljoen beweegt, hetgeen dus bewijst, dat, hoewel de toestand van het bedrijfsleven in het algemeen aanmerkelijk verbeterd is, de groote massa der bevolking nog niet in dezen vooruitgang deelt. Het openbare werken-program is niet in staat gebleken ten deze grooten invloed uit te oefenen. Het heeft slechts in beperkte mate geleid tot stimuleering der bouwbedrijvigheid en de productie van de hierbij betrokken industrieën.

Nu echter aan de Federale Overheid de bevoegdheid ontzegd is door constructieve maatregelen op het terrein der productie ter zake iets te doen, ligt het voor de hand, dat zij door middel van een gelijkmatiger verdeling van de inkomens — de invoering van een progressieve inkomstenbelasting — hierin verbetering zal trachten te brengen.

Dat Roosevelt's politiek deze wending nemen zal wordt des te waarschijnlijker, wanneer men in aanmerking neemt, dat dit hem de noodige stemmen zal verschaffen bij de a.s. verkiezingen, daar het andere alternatief, wijziging van de grondwet, wegens den diep gewortelden eerbied voor dit staatstuk waarschijnlijk zijn politieken val teweeg zou brengen.

INGEZONDEN STUKKEN.**HERSTEL VAN HET CREDIET DER HYPOTHEEK-BANKEN.**

Het Bestuur der Vereeniging van Directeuren van Hypotheekbanken schrijft ons:

De heer J. J. Korndorffer heeft gemeend in het nummer van 22 dezer van Uw tijdschrift wederom een artikel te moeten wijden aan het herstel van het crediet der hypotheekbanken.

Wij wagen het te betwijfelen, of dit herstel door de publicaties van den heer Korndorffer inderdaad wordt bevorderd. Het publiek wordt toch in dezen tijd al te gemakkelijk verontrust en kan de algemeene conclusies, gebaseerd op dikwijls onjuist gegroepede cijfers, niet beoordeelen.

Gelijk reeds werd opgemerkt in een artikel over dit onderwerp in het nummer van 18 September jl. van dit tijdschrift, heeft het crediet van de hypotheekbanken al te lijden gehad van veel onnoodig en vaak onjuist geschrijf.

De heer Korndorffer heeft het thans in hoofdzaak over de bestemming van de winst der hypotheekbanken over het afgelopen jaar in verband met het nog aanhangig Vaste Lasten Ontwerp. Het is duidelijk, dat hier geen verband bestaat, doch het is hier niet de plaats daarover met hem in debat te treden.

De directies der hypotheekbanken zullen zeker het best kunnen beoordeelen, wat haar onder deze tijdsomstandigheden te dezen te doen staat. Zij zijn daarover trouwens reeds geruimen tijd met elkaar in gedachtenwisseling.

Slechts over één punt, dat door den heer K. ter sprake wordt gebracht, vermeenen wij een enkel woord te moeten zeggen. De heer K. gaat uit van de praemisse, dat volgens het Ontwerp-Vaste Lasten de rentemarge tusschen hypotheekrente en pandbriefrente wordt gebracht op $\frac{1}{4}$ pCt. Dit is niet juist. De marge wordt niet $\frac{1}{4}$ pCt., maar dit percentage wordt een *maximum*. In werkelijkheid zal de marge, wordt het ontwerp wet, lager komen te liggen dan $\frac{1}{4}$ pCt., omdat de tegen een lagere rente dan $4\frac{1}{2}$ pCt. loopende leeningen tegen denzelfden rentevoet blijven doorloopen, doch vooral ook omdat de tot $4\frac{1}{2}$ pCt. verminderde hypotheekrente in verschillende gevallen niet betaald zal kunnen worden.

Wij laten nu nog daar, dat bij de risico's, welke men in den tegenwoordigen tijd loopt, zelfs een ge-

Aanvoeren in tons van 1000 kg.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	19/25 Jan. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	19/25 Jan. 1936	Sedert 1 Jan. 1936	Overeenk. tijdvak 1935	1936	1935
Tarwe	29.871	74.750	92.057	—	1.165	775	75.915	92.832
Rogge	7.719	17.733	19.539	—	—	—	17.733	19.539
Boekweit	750	1.575	2.158	—	—	—	1.575	2.158
Mais	12.915	68.162	62.710	321	10.457	7.071	78.619	69.781
Gerst	14.615	34.656	14.935	—	1.058	785	35.714	15.720
Haver	439	6.631	4.000	—	—	—	6.631	4.000
Lijnzaad	3.541	15.462	4.138	1.081	12.480	13.055	27.942	17.193
Lijnkoek	760	4.780	27	—	—	—	4.780	27
Tarwemeel	730	1.775	1.551	227	369	568	2.144	2.119
Andere meelsoorten	934	2.794	4.199	—	352	456	3.146	4.655

middelste marge van ¼ pCt. ternauwernood voldoende is.

Naschrift. Een enkel woord als toelichting: Moge ¼ pCt. een maximum zijn, de gemiddelde rentemarge zal daar niet ver af zijn, overwegende dat hypotheeken, die op het oogenblik minder dan 4¼ pCt. rente afwerpen, die dus het gemiddelde zouden drukken, slechts in zeer bescheiden mate voorkomen. Maar het gaat er niet om, of de nieuwe rentemarge ¼ pCt. zal bedragen of een onbeduidende fractie daar beneden. Uiteraard brengt het verlagen der rente van 5 pCt. en 4½ pCt. pandbrieven tot 4 pCt. bij tal van banken een verruiming van de marge mede. Zoodra nu die marge meer zal zijn dan de bestaande marge — en deze laatste is niet aanzienlijk bij tal van banken — zal bevoordeeling plaats vinden van de bank met gelden, die aan de pandbriefhouders worden ontnomen. En nu is voorloopig toch wel het minste, wat men voor de gekortwiekte pandbriefhouders kan doen, het vergrooten van hun veiligheid door het versterken der hypotheekbanken.

Nu schrijft verder het Bestuur der Ver. van Directeuren van Hypotheekbanken: „De directies der hypotheekbanken zullen zeker het best kunnen beoordeelen, wat haar onder deze tijdsomstandigheden te dezen te doen staat.” Hiervan is echter steller dezès, op grond van de ervaring der laatste jaren, volstrekt niet overtuigd voor alle gevallen. Het Bestuur der Vereeniging wijst echter, gelukkig, aan het slot van bovenstaande bijdrage den te volgen weg. Uit de opmerking nl., dat bij de risico's, die men in den tegenwoordigen tijd loopt, zelfs een gemiddelde marge van ¼ pCt. ternauwernood voldoende is, terwijl de wettelijke marge in maximum ¼ pCt. zal zijn, volgt, dat deze marge geheel in het bedrijf behoort te blijven, m.a.w., dat de hypotheekbanken, uit een oogpunt van veiligheid, de geheele winst zouden behooren te reserveeren. Deze gevolgtrekking zou echter steller dezès niet durven maken voor de zeer goede banken. Voor het geheel inhouden van de winsten, ook van deze banken, pleiten echter andere redenen, die niet behoeven te worden herhaald.

J. J. K.

ONTVANGEN BOEKEN.

Het probleem van de geld- en credietschepping door de particuliere banken door Dr. John Moscow. (Haarlem 1935; H. D. Tjeenk Willink & Zoon's Uitgevers Mij. Prijs f 3.50).

Deze studie, waarop de schrijver den doctorstitel aan de Universiteit te Amsterdam verwierf, behandelt het probleem of de particuliere banken, naast de daartoe aangevozen officiële organen, geld kunnen scheppen en aldus in staat zijn wijziging te brengen in de koopkracht van het geld. Terwijl de meeste theoretici de mogelijkheid van credietschepping door de particuliere banken erkennen, zijn de practici in het algemeen niet bereid de werkzaamheid der banken in het credietverkeer anders te zien dan als een bemiddeling tusschen vraag naar en aanbod van beschikbare middelen. Schrijver behandelt de historische ontwikkeling van de theorie van het bankcrediet en staat uitvoerig stil bij schrijvers als Withers, McKenna, Ch. A. Phillips, Hayek, Hahn en vele anderen.

Schrijver verdedigt de mogelijkheid van credietschepping en bestrijdt, dat ten aanzien hiervan een onderscheid tusschen bank en bankwezen invloed heeft.

Europa door Japan bedreigd door Prof. T. O'Conroy. (Amsterdam 1935; Uitgeversbedrijf „De Spiegel”. Prijs gebonden f 3.90, ingen. f 2.90).

De schrijver, ler van geboorte, verbleef gedurende een vijftiental jaren in Japan en doceerde aan de Keio Universiteit te Tokio. Zoowel door zijn functie als door zijn huwelijk met een lid van een aristocratische Japansche familie was hij uitstekend in de gelegenheid Japan en zijn bewoners met hun geaardheid te bestudeeren en zich uitvoerig te documenteeren. Hij schildert de mentaliteit, de godsdienst, de opvoeding, wijdt een hoofdstuk aan de Japansche vrouw, die hij verheerlijkt en aan Mansjoekwo en eindigt met beschuldigingen van de groote mogendheden, dat zij hun oogen sluiten voor de bedreiging van Japan, van Japan, dat het den oorlog wenscht.

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc Wissels. 3 16 Jan. '36	Lissabon 5 13 Dec. '34
Bel. Binn. Eff. 3½ 16 Jan. '36	London 2 50 Juni '32
Bk. (Vrsch. in R.C. 3½ 16 Jan. '36	Madrid 5 9 Juli '35
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1½ 1 Feb. '34
Batavia 4 1 Juli '35	Oslo 3½ 22 Mei '33
Belgrado 5 1 Febr. '35	Parijs 4 9 Jan. '36
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3 1 Jan. '36
Boekarest. 4 28 Aug. '35	Pretoria 3½ 15 Mei '33
Bussel 2 16 Mei '35	Rome 5 9 Sept. '35
Budapest 4 28 Aug. '35	Stockholm .. 2½ 1 Dec. '33
Calcutta 3 28 Nov. '35	Tokio 3.65 2 Juli '33
Dantzig 5 21 Oct. '35	Weenen 3½ 10 Juli '35
Helsingfors 4 3 Dec. '34	Warschau ... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 3½ 22 Aug. '35	Zwits. Nat. Bk. 2½ 3 Mei '35

OPEN MARKT.

	1936				1935	1934	1914
	25 Jan.	20/25 Jan.	13/18 Jan.	6/11 Jan.	21/26 Jan.	22/27 Jan.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	17/8	17/8-21/4	21/8-1/4	21/2-7/8	1/2	3/8-1/2	31/8-9/16
Prolong.	—	2-1/4	2-1/2	21/4-3	1	1	21/4-9/4
London Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/4-1	3/4-1	13/4-2
Partic. disc.	17/32-9/16	17/32-9/16	17/32-9/16	9/16	5/16-3/8	1	41/4-9/4
Berlijn Daggeld...	21/2-3/4	2-3	2-3	2-3	33/8-3/4	4-51/4	—
Maandgeld	23/4-3	23/4-3	23/4-3	3-1/2	37/8-4	4-53/4	—
Part. disc.	3	3	3	3	33/8	37/8	21/8-1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	—
New York Daggeld 1)	3/4	3/4	3/4	3/4	1	1	13/4-21/2
Partic. disc.	3/16	3/16	3/16	3/16	5/16	3/4	—

1) Koers van 24 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
21 Jan. 1936	1.47¼	7.28¼	59.27½	9.71	24.91½	100% ₁₆
22 „ 1936	1.47¼	7.28¼	59.27½	9.71	24.91	100% ₁₆
23 „ 1936	1.46¼	7.29½	59.27	9.72	24.90	100% ₁₆
24 „ 1936	1.4713/16	7.29	59.27	9.71½	24.88	100% ₁₆
25 „ 1936	1.45¼	7.29½	59.27	9.71½	24.89	100% ₁₆
27 „ 1936	1.4513/16	7.28¼	59.26	9.72½	24.85	100% ₁₆
Laagste d.w.1)	1.45¼	7.28	59.17½	9.70¼	24.85	100% ₁₆
Hoogste d.w.1)	1.47½	7.29¼	59.32½	9.72½	24.95	100% ₁₆
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
21 Jan. 1936	47.96	—	6.10	1.10	—	20.13
22 „ 1936	47.94	—	6.10½	1.10	—	20.12½
23 „ 1936	47.92	—	6.10	1.10	—	20.14
24 „ 1936	47.91	—	6.10½	1.10	—	20.13
25 „ 1936	47.90	—	6.10½	1.10	—	—
27 „ 1936	47.90	—	6.09	1.10	—	20.15
Laagste d.w.1)	47.85	—	6.08	1.05	—	20.05
Hoogste d.w.1)	48.—	27.75	6.13	1.15	—	20.20
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
21 Jan. 1936	37.57½	32.55	36.62½	3.20	40	1.47
22 „ 1936	37.57½	32.55	36.62½	3.20	40% ₁₆	1.47½
23 „ 1936	37.60	32.57½	36.65	3.22	40% ₁₆	1.47
24 „ 1936	37.60	32.57½	36.65	3.21	40% ₁₆	1.46% ₁₆
25 „ 1936	37.62½	32.57½	36.67½	3.21½	39% ₁₆	1.46
27 „ 1936	37.60	32.55	36.65	3.21	40% ₁₆	1.46% ₁₆
Laagste d.w.1)	37.45	32.40	36.50	3.17½	39% ₁₆	1.45% ₁₆
Hoogste d.w.1)	37.72½	32.67½	36.77½	3.24	41	1.47½
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95% ₁₆	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
21 Jan. 1936	4,94¼	6,59½	40,29	67,94
22 „ 1936	4,96¼	6,61¼	40,37½	68,10
23 „ 1936	4,98% ₁₆	6,64¼	40,45	68,40
24 „ 1936	5,00% ₁₆	6,66% ₁₆	40,66	68,69
25 „ 1936	5,00% ₁₆	6,67% ₁₆	40,71	68,74
27 „ 1936	5,00% ₁₆	6,67% ₁₆	40,72% ₁₆	68,68
28 Jan. 1935	4,86% ₁₆	6,52	39,75	66,92
Muntpariteit..	4,86	3,90% ₁₆	23,81¼	40% ₁₆

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN				VLEESCH					
	TARWE 80 kg La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 kg. a)		ROGGE 74 kg Bahia Blanca loco R'dam/A'dam per 100 kg. a)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 kg.		GERST 62/63 kg Z.-Russische loco Rotterdam/A'dam per 2000 kg. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 kg.		WITTE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 kg Broek op Langendijk		UIEN gewoon per 100 kg Broek op Langendijk		ROODE KOOL 1e kwal. 1-5 pond per 100 kg Broek op Langendijk		RUND-VLEESCH (versch) per 100 kg Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 kg Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ^s	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ^s	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ^s	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	4,55	100,0	13,25	100,0	17,23	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ^s	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,38	162,4	11,78	88,9	9,10	52,8	96,40	103,7	93,12 ^s	120,2
1930	9,67 ^s	56,3	6,22 ^s	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	2,05	45,1	2,14	16,2	5,77	33,2	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,06	67,3	1,94	14,6	6,96	40,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22 ^s	30,4	4,62 ^s	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	1,49	32,8	8,07	60,9	1,84	10,7	61,—	65,6	37,50	48,4
1933	5,02 ^s	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	0,82	18,0	2,30	17,4	2,60	15,1	52,—	55,9	49,50	63,9
1934	3,67 ^s	21,4	3,32 ^s	25,4	70,75	30,6	75,75	32,1	142,50	30,8	3,23	71,0	1,89	14,3	3,04	17,6	61,50	66,1	46,65	60,2
1935	4,12 ^s	24,0	3,07 ^s	23,5	61,25	26,5	68,00	28,8	131,75	28,5	2,21	48,6	2,58	19,5	5,25	30,5	48,12 ^s	51,7	51,62 ^s	66,6
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	3,65	80,2	2,30	17,4	3,08	17,9	62,50	67,2	53,75	69,4
Febr. "	3,40	19,8	2,77 ^s	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	3,97	87,3	1,63	12,3	3,12	18,1	63,—	67,7	53,50	69,0
Maart "	3,25	18,9	2,72 ^s	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	5,99	131,6	1,23	9,3	4,24	24,6	61,75	66,4	50,50	65,2
April "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12 ^s	63,4
Mei "	3,32 ^s	19,2	2,87 ^s	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	61,3
Juni "	3,67 ^s	21,4	3,17 ^s	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	56,5
Juli "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	44,62 ^s	57,6
Aug. "	4,37	25,4	4,27 ^s	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	—	—	—	—	—	—	63,95	68,8	43,30	55,9
Sept. "	4,—	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	—	—	—	—	63,55	68,3	42,62 ^s	55,0
Oct. "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	60,70	65,3	42,12 ^s	54,4
Nov. "	3,50	20,3	3,45	26,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	1,28	28,1	2,25	17,0	—	—	53,75	57,8	44,50	57,4
Dec. "	3,45	20,1	3,55	27,2	76,25	32,9	91,00	38,6	134,00	29,0	1,26	27,7	2,03	15,3	1,73	10,0	53,15	57,2	44,65	57,6
Jan. 1935	3,30	19,2	3,52 ^s	27,0	74,25	32,1	89,25	37,8	137,25	29,7	1,13	24,8	2,59	19,5	2,89	16,8	53,62 ^s	57,7	45,62 ^s	58,9
Febr. "	3,20	18,6	3,37 ^s	25,8	68,00	29,4	71,25	30,2	124,25	26,9	0,91	20,0	2,14	16,2	4,26	24,7	51,90	55,8	47,55	61,4
Maart "	3,20	18,6	3,07 ^s	23,5	67,75	29,3	64,00	27,1	120,50	26,1	0,88	19,3	2,92	22,0	7,69	44,6	51,40	55,3	51,20	66,1
April "	4,07 ^s	23,7	2,95	22,6	70,75	30,6	66,75	28,0	125,00	27,0	—	—	—	—	—	—	51,92 ^s	55,8	50,25	64,8
Mei "	4,05	23,5	2,90	22,2	59,90	25,9	67,25	28,5	125,50	27,1	—	—	—	—	—	—	50,80	54,6	48,50	62,6
Juni "	4,02	23,4	2,90	22,2	57,50	24,8	75,00	31,8	124,25	26,9	—	—	—	—	—	—	48,—	51,6	46,12 ^s	59,5
Juli "	3,92 ^s	22,8	2,55	19,5	54,50	23,5	66,75	28,3	124,50	26,9	—	—	—	—	—	—	48,—	51,6	47,37 ^s	61,1
Aug. "	4,25	24,7	2,62 ^s	20,1	55,25	23,9	64,50	27,3	132,25	28,6	—	—	—	—	—	—	44,80	48,2	52,55	67,8
Sept. "	4,75	27,6	3,—	22,9	55,75	24,1	64,50	27,3	139,50	30,2	—	—	—	—	—	—	43,37 ^s	46,6	56,62 ^s	73,1
Oct. "	4,95	28,8	3,35	25,6	57,75	24,9	64,75	27,4	142,75	30,9	—	—	—	—	—	—	46,07 ^s	49,5	64,62 ^s	83,4
Nov. "	4,65	27,0	3,20	24,5	55,00	23,8	59,75	25,3	137,75	29,8	3,83	84,2	2,65	20,0	—	—	42,75	46,0	56,85	73,4
Dec. "	5,15	29,9	3,40	26,0	56,75	24,5	60,75	25,7	146,50	31,7	4,32	94,9	2,59	19,5	6,17	35,8	44,75	48,1	52,25	67,4
6 Jan. 1936	5,45	31,7	3,65	27,9	56,50	24,4	63,00	26,7	155,50	33,6	4,76	104,6	2,36	17,8	5,76	33,4	45,— ⁶	48,4	52,— ⁶	67,1
13 "	5,45	31,7	3,50	26,8	55,50	24,0	63,50	27,0	153,50	33,2	4,54	99,8	2,18	16,5	7,06	41,0	43,— ⁶	46,2	51,— ⁶	65,8
20 "	5,45	31,7	3,50	26,8	55,50	24,0	63,50	27,0	151,50	32,8	4,44	97,6	2,24	16,9	6,70	38,9	44,— ⁷	47,3	50,50 ⁻⁸	65,2
27 "	5,40	30,8	3,40	26,0	56,00	24,2	64,00	27,1	153,00	33,1	4,43	97,4	2,33	17,6	6,32	36,7	44,— ⁸	47,3	50,— ⁸	64,7

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74 1/5 kg Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 kg Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 4) Tot Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 kg Z.-Russ. van 24 Juli '33-7 Oct. '35 64/65 kg La Plata. 5) 4 Jan. 6) 11 Jan. 7) 18 Jan. 8) 25 Jan. 9) 2 Jan. 10) 9 Jan. 11) 16 Jan. 12) 23 Jan.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 kg.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ^o \$cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE-HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK-SALPETER Gld. per 100 kg netto			
	fl.	%	\$	%	\$cts.	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51,5
1934	6,20	57,4	0,63	37,5	2,88	19,4	7,35	31,6	5,32	18,2	2,68	28,7	19,25	35,0	10,25	34,7	12,07	34,8	6,11	50,9
1935	6,05	56,0	0,62 ^s	37,2	3,02	20,3	7,05	30,3	5,16	17,6	2,96	31,7	16,75	30,5	8,50	28,8	12,54	36,1	5,89	49,1
Jan. 1934	6,65	61,6	0,66	39,3	3,74	25,2	7,10	30,5	5,47	18,7	2,59	27,7	27,00	49,1	14,75	50,0	13,—	37,5	6,15	51,3
Febr. "	6,30	58,3	0,64	38,1	3,25	21,9	7,50	32,3	5,64	19,3	2,68	28,7	23,75	43,2	12,75	43,2	13,—	37,5	6,20	51,7
Maart "	6,25	57,9	0,63	37,5	3,05	20,5	7,40	31,8	5,50	18,8	2,76	29,5	23,25	42,3	11,75	39,8	12,50	36,0	6,25	52,1
April "	6,30	58,3	0,62	36,9	2,79 ^s	18,8	6,95 ^s	29,9	5,37	18,3	2,50	26,7	23,00	41,8	11,50	39,0	12,—	34,6	6,30	52,6
Mei "	6,25	57,9	0,62	36,9	2,88	19,4	6,80	29,2	5,20	17,8	2,48	26,5	21,00	38,2	10,50</					

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIERN								METALEN												
	BOTER per kg Leeuwarder Comm. Noteering	BOTER p. kg Hefving Crisis Zuivel-Centr.	KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per 50 kg.		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce							
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	£	o/o	£	o/o	Sh.	o/o	sh.	o/o	£	o/o	sh.	o/o	pence	o/o	
1925	2,31	100,0	56,-	100,0	9,18	100,0	62.1/6	100,0	36.8/6	100,0	261.17/-	100,0	73/-	100,0	36.3/6	100,0	100,-	85/6	100,-	32 ¹ / ₈	100,0
1926	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	58.11/-	93,5	31.1/6	85,3	290.17/6	111,1	86/6	118,5	34.2/6	94,3	85/-	99,5	28 ¹ / ₄	89,3	
1927	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	55.14/-	89,7	24.4/-	66,4	290.4/-	110,8	73/-	100,0	28.10/-	78,8	85/-	99,5	26 ³ / ₄	83,3	
1928	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	63.16/-	102,8	21.1/-	57,8	227.5/-	86,8	66/-	90,4	25.5/6	69,9	85/-	99,5	26 ¹ / ₁₆	81,1	
1929	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	75.14/-	121,9	23.5/-	63,8	203.15/6	77,8	70/6	96,6	24.17/6	68,8	85/-	99,5	24 ⁷ / ₁₆	76,2	
1930	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	54.13/-	88,0	18.1/6	49,6	142.5/-	54,3	67/-	91,8	16.17/-	46,6	85/-	99,5	17 ¹³ / ₁₆	55,4	
1931	1,34	58,0	31,30	56,9	5,35	58,3	36.5/-	58,4	12.1/-	33,1	110.1/-	42,0	55/-	75,3	11.10/6	31,9	92/6	108,2	13 ³ / ₈	41,6	
1932	0,94	40,7	22,70	40,5	4,14	45,1	22.17/-	36,8	8.12/-	23,6	97.2/-	37,1	42/-	57,5	9.16/-	27,1	118/-	138,0	12 ³ / ₈	40,1	
1933	0,61	26,4	20,20	36,1	3,71	40,4	22.2/6	35,6	7.17/6	21,6	131.18/-	50,4	41/-	56,2	10.12/6	29,4	124.7 ³ / ₄	145,8	13 ³ / ₈	38,5	
1934	0,45	19,5	18,70	33,4	3,45	37,6	18.14/6	30,2	6.15/6	18,6	141.19/6	54,2	40/-	54,8	8.9/-	23,4	137.7 ³ / ₄	161,0	13 ¹ / ₁₆	40,7	
1935	0,49	21,2	14,85	36,5	3,20	34,9	19.1/6	30,7	8.11/6	23,5	134.16/6	51,5	39/6	54,1	8.10/-	23,5	142/2	166,3	17 ¹¹ / ₁₆	55,1	
Jan. '34	0,50	21,6	20,40	36,4	5,05	55,0	21.7/-	34,4	7.7/-	20,2	148.3/-	56,8	39/6	54,1	9.12/-	26,5	129/6	151,5	12 ³ / ₄	39,7	
Feb. "	0,47	20,3	21,55	38,5	3,68	40,1	20.9/6	33,0	7.4/-	19,8	140.13/-	53,7	39/6	54,1	9.-/6	24,9	137/1	160,3	12 ¹ / ₂	38,9	
Mrt. "	0,44	19,0	19,90	35,5	2,71	29,5	20.3/-	32,5	7.3/6	19,7	144.15/6	55,3	40/6	55,5	9.2/-	25,2	136/8	159,8	12 ³ / ₈	39,3	
Apr. "	0,42	18,2	17,20	30,7	2,72	29,6	20.14/6	33,4	7.4/6	19,8	150.10/6	57,5	41/6	56,8	9.7/6	25,9	135.1 ¹ / ₄	159,0	12 ⁷ / ₁₆	38,7	
Mei "	0,41	17,7	16,05	28,7	2,54	27,7	20.4/-	32,5	6.16/6	18,7	144.19/6	55,4	40/6	55,5	9.2/-	25,2	136/3	158,4	12 ¹ / ₁₆	37,5	
Juni "	0,41	17,7	19,40	34,6	2,74	29,9	19.18/6	32,1	6.14/-	18,4	140.1/-	53,5	40/6	55,5	9.1/-	24,3	137.8 ¹ / ₄	161,1	12 ¹ / ₄	38,1	
Juli "	0,40	17,3	21,50	38,4	2,81	30,6	18.11/-	29,9	6.14/6	18,5	142.9/-	54,0	40/6	55,5	9.2/-	25,2	137/11	161,4	12 ³ / ₄	39,7	
Aug. "	0,43	18,6	20,90	37,3	3,32 ⁵	36,2	17.6/-	27,9	6.14/-	18,4	139.7/6	53,2	40/-	54,8	8.7/6	23,2	138/6	162,0	13	40,5	
Sept. "	0,43	18,6	18.12 ⁸	32,4	3,31	36,1	16.10/-	26,6	6.5/6	17,2	137.17/-	52,6	39/6	54,1	7.17/-	21,7	141/-	164,9	13 ¹ / ₈	40,9	
Oct. "	0,43	18,6	17.37 ⁶	31,0	3,95	43,0	16.3/-	26,0	6.6/-	17,3	137.19/6	52,7	39/6	54,1	7.7/-	20,3	141/10	165,9	14	43,6	
Nov. "	0,47	20,3	17.-	30,4	4.52 ⁵	49,3	16.11/6	26,7	6.8/-	17,6	139.8/-	53,2	40/-	54,8	7.7/6	20,4	139.6 ¹ / ₄	162,3	14 ⁷ / ₈	46,3	
Dec. "	0,54	23,4	15.12 ⁵	27,0	4.07	44,3	16.16/-	27,1	6.6/-	17,3	137.8/6	52,5	39/6	54,1	7.4/6	20,0	140.6 ¹ / ₄	164,4	14 ¹¹ / ₁₆	45,7	
Jan. '35	0,58	25,1	14,95	26,7	3.12 ⁵	34,0	16.19/-	27,3	6.5/-	17,2	138.11/-	52,9	39/6	54,1	7.6/6	20,4	141.10 ¹ / ₄	165,9	14 ³ / ₄	45,9	
Feb. "	0,52	22,5	14.37 ⁵	25,7	3,20	34,9	16.4/-	26,1	6.4/-	17,0	136.8/-	52,1	39/6	54,1	7.3/6	19,8	142/8	166,9	14 ¹³ / ₁₆	46,1	
Mrt. "	0,37	16,0	13.30	23,8	2,74	29,8	16.8/-	26,4	6.7/6	17,5	124.5/6	47,5	38/-	52,1	7.-/6	19,4	147.5/6	172,4	15 ³ / ₄	49,0	
Apr. "	0,37	16,0	11.50	20,5	2.31 ⁵	25,2	18.8/-	29,6	7.5/6	20,0	131.-/6	50,0	38/6	52,7	7.11/-	20,9	144.5/6	168,9	18 ³ / ₁₆	56,6	
Mei "	0,34	14,7	11.85	21,2	2.38 ⁵	26,0	20.-/6	32,2	8.6/6	22,9	135.5/6	51,7	39/-	53,4	8.15/6	24,3	142.3 ¹ / ₄	166,4	20	62,3	
Juni "	0,41	17,7	11.95	21,3	2.41 ⁵	26,3	18.16/-	30,3	8.11/6	23,5	136.5/6	52,0	39/6	54,1	8.11/-	23,6	141/6	165,5	19 ⁵ / ₈	61,1	
Juli "	0,44	19,0	12.37 ⁵	22,1	2.54	27,7	18.10/-	29,8	8.13/-	23,7	140.11/6	53,7	39/6	54,1	8.10/-	23,5	140.10	164,7	18 ⁵ / ₁₆	57,0	
Aug. "	0,46	19,9	15.10	27,0	3.31 ⁵	36,1	19.15/-	31,8	9.11/-	26,7	135.12/6	51,8	40/-	54,8	8.18/6	24,7	140.4/4	164,1	17 ⁷ / ₈	55,6	
Sept. "	0,58	25,1	20.25	36,2	3.16	34,4	20.10/6	33,1	9.14/6	26,7	135.4/6	51,6	39/6	54,1	9.8/-	26,0	141/-	164,9	17 ⁹ / ₁₆	54,7	
Oct. "	0,65	28,1	19.87 ⁵	35,5	3.95	43,0	21.3/6	34,1	11.3/-	30,6	136.17/6	52,3	39/6	54,1	10.-/6	27,7	141/8	165,7	17 ⁵ / ₈	54,9	
Nov. "	0,57	25,7	16.90	30,2	4.69	51,1	21.2/6	34,0	10.15/6	29,6	135.13/6	51,8	40/6	55,5	9.16/-	27,1	141.3 ¹ / ₄	165,3	17 ⁹ / ₁₆	54,7	
Dec. "	0,59	24,7	15.80	28,2	4.60	50,1	21.2/6	34,0	10.-/6	29,5	132.-/6	50,4	41/-	56,2	9.2/-	25,2	141/1	165,0	15 ⁵ / ₁₆	47,7	
6 Jan. '36	0,59 ¹⁰	25,5	16.75 ¹³	29,9	3,95	43,0	20.18/-	33,7	9.6/-	25,5	127.4/-	48,6	41/-	56,2	8.13/6	24,0	141/2	165,1	15 ³ / ₁₆	38,3	
13 "	0,59 ¹⁰	25,5	16.25 ¹⁴	29,0	4,35	47,4	20.14/-	33,3	9.4/-	26,7	127.13/-	48,7	41/-	56,2	8.14/-	24,0	140.11	164,8	12 ⁵ / ₁₆	38,3	
20 "	0,55 ¹²	23,8	16.50 ¹⁵	29,5	4,00	44,7	20.14/-	33,3	8.19/6	26,4	125.14/-	48,0	41/-	56,2	8.13/6	24,0	140.10 ¹ / ₄	164,8	11 ¹ / ₂	35,8	
27 "	0,55 ¹²	23,8	17.- ¹⁶	30,4	3,75	40,8	20.19/6	33,8	9.14/6	26,7	120.15/-	46,1	41/-	56,2	9.1/6	25,1	140.9/9	164,6	12	37,4	

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3
¹⁾ 3 Jan. ¹⁴⁾ 10 Jan. ¹⁵⁾ 17 Jan. ¹⁶⁾ 24 Jan.

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN													
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN binnenmuur per 1000 stuks		buitenmuur per 1000 stuks		CACAO G.F. Accra per 50 kg c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 kg Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 kg.		RUBBER Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 kg.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 kg.		INDEXCIJFER	
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	Sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	100.0	100.0
1925	159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42,6	100,-	35,87 ⁵	100,0	61,375	100,0	2.11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49,-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2,-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,8
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68,-	160,0	32,62 ⁵	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12 ⁵	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1
1928	151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87 ⁵	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,6	97,4
1929	146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37 ⁵	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5
1930	141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62 ⁵	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8	68,0	64,3
1931	110,75																			

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	11 Jan. 1936	18 Jan. 1936	20/25 Jan. '36 Laagste/Hoogste	25 Jan. 1936
Alexandrië ..	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½
Athene	Dr. p. £	520	520	519	520
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}	1/10 ^{3/8}
Budapest ...	Pen. p. £	16½	16½	16½	16½
Buenos Aires ¹	p. pesop. £	18.35	18.25	17.90	18.30
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 ^{5/32}	1/6 ^{5/32}	1/6 ^{5/32}	1/6 ^{5/32}
Constantin ..	Piast. p. £	614	615	616	616
Hongkong ..	Sh. p. \$	1/3½	1/3½	1/4	—
Kobe	Sh. p. yen	1/2 ^{1/32}	1/2 ^{1/32}	1/2	1/2 ^{1/32}
Lissabon ...	Escu. p. £	110½	110½	109½	110½
Mexico	\$ per £	17½	17½	17½	17½
Montevideo ²	d. per £	22½	22½	23	23½
Montreal ...	\$ per £	4.96	4.95½	4.94½	4.99
Rio de Janeiro ³	d. per Mil.	2 ^{21/32}	2 ^{1/16}	2½	2 ^{23/32}
Shanghai ..	Sh. p. \$	1/2 ^{1/16}	1/2½	1/2½	—
Singapore ..	id. p. \$	2/4½	2/4½	2/4	2/4½
Valparaiso ⁴	\$ per £	127	128	128	128
Warschau ..	Zl. p. £	26½	26½	26½	26½

1) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke importeurs hebben te betalen, 1 Oct. 17.02. 2) Offic. not. 10 Jan. 39½; 13 Jan. 39½; 14 Jan. 39½; 23 Jan. 39½. 3) Id. 11 Mrt. 4¼. 4) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export“ noteering.

ZILVERPRIJS

Londen ¹⁾	N.York ²⁾
21 Jan. 1936 ..	44½
22 „ 1936 .. 19½	44½
23 „ 1936 .. 20	44½
24 „ 1936 .. 19½	44½
25 „ 1936 ..	—
27 „ 1936 .. 20	44½
28 Jan. 1935 .. 24½	54½
27 Juli 1914 .. 24½	59

GOUDPRIJS³⁾

Londen	
21 Jan. 1936 ..	—
22 „ 1936 .. 140/9½	—
23 „ 1936 .. 140/9½	—
24 „ 1936 .. 140/10	—
25 „ 1936 .. 140/7½	—
27 „ 1936 .. 140/9	—
28 Jan. 1935 .. 141/6	—
27 Juli 1914 .. 84/10½	—

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Jan. 1936	23 Jan. 1936
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank	f 37.362.182,69	f 41.281.056,32
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	„ 439.550,58	„ 179.317,45
Voorschotten op uit. December 1935 a/d. gemeent. verstr. op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op de belastingen en op de vermogensbelasting	„ 5.427.832,48	„ 5.427.832,48
Voorschotten aan Ned.-Indië	„ 127.356.444,67	„ 128.701.940,82
Idem aan Suriname	„ 13.505.627,81	„ 13.810.807,58
Idem aan Curaçao	„ 286.993,15	„ 324.899,97
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand.	„ 119.063.752,38	„ 118.402.707,10
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen	„ 5.000.000,—	„ 3.000.000,—
Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfond ¹⁾	„ 35.925.959,46	„ 36.494.185,04
Vord. op andere Staatsbedrijven ¹⁾	„ 29.607.531,76	„ 25.588.613,06
Verstr. ten laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo) ..	„ 37.384.494,56	„ 37.110.147,76

Verplichtingen

	15 Jan. 1936	23 Jan. 1936
Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop	f 415.978.000,—	f 415.978.000,—
Schatkistpromessen in omloop	„ 174.440.000,—	„ 174.390.000,—
w.v. rechtstr. bij De Ned. Bank gepl.	—	—
Zilverbons in omloop	„ 1.193.313,—	„ 1.191.729,50
Schuld op uit. December 1935 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsbel. alsmede op die bel. en op de vermogensbelasting.	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfond ¹⁾	„ 278.978,74	„ 114.382,41
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. ¹⁾ ..	„ 72.116.740,27	„ 74.950.073,51
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾ ..	„ 99.725.518,13	„ 100.345.658,56
Id. aan diverse instellingen ¹⁾ ..	—	—
1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.	—	—

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	18 Jan. 1936	25 Jan. 1936
Saldo Javasche Bank	f 1.257.000,—	—
Saldo b. d. Postcheque- en Girodienst	„ 375.000,—	„ 622.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas	„ 62.038.000,—	„ 60.497.000,—
Verplichtingen:	—	—
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	„ 127.454.000,—	„ 128.013.000,—
Schatkistpromessen in omloop	„ 1.500.000,—	„ 1.500.000,—
Schatkistbiljetten in omloop	„ 2.000.000,—	„ 2.000.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	„ 714.000,—	„ 714.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	„ 873.000,—	„ 867.000,—
Voorschot van de Javasche Bank ..	„ 1.228.000,—	—

SURINAAMSCH-INDISCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.					
Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
28 Dec. 1935 ..	769	1.170	415	571	1.619
21 „ 1935 ..	767	1.049	418	571	1.617
14 „ 1935 ..	766	1.045	435	568	1.634
7 „ 1935 ..	769	1.090	479	568	1.632
30 Nov. 1935 ..	781	1.153	411	570	1.642
5 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 27 Januari 1936.

Activa.		
Binnel. Wis- (Hfdbk. f	25.137.018,93	
sels, Prom. (Bijbnk. „	503.964,—	
enz. in disc. (Ag. sch. „	3.051.758,02	f 28.692.740,95
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	1.617.750,—	—
Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel. „	—	1.617.750,—
Beleeningen (Hfdbk. f	84.204.567,85 ¹⁾	
incl. vrsch. (Bijbnk. „	6.013.847,40	
in rek.-crt. (Ag. sch. „	37.902.622,54	
op onderp.	f 128.121.037,79	
Op Effecten	f 122.502.871,66 ¹⁾	
Op Goederen en Spec. „	5.618.166,13	f 128.121.037,79 ¹⁾
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt, Goud	f 132.599.700,—	—
Muntmat., Goud ..	536.117.951,50	—
	f 668.717.651,50	—
Munt, Zilver, enz. „	21.710.996,75	—
Muntmat., Zilver ..	—	690.428.648,25 ²⁾
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfondsen	—	39.611.963,83
Gebouwen en Meub. der Bank	—	4.600.000,—
Diverse rekeningen	—	2.967.822,92
Staat d. Nederl. (Wet v. 27,5 ¹⁾ '32, S. No. 221) ..	—	15.486.148,55
		f 911.526.112,29

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 4.049.884,01
Bijzondere reserve	„ 5.675.000,—
Pensioenfondsen	„ 9.890.232,76
Bankbiljetten in omloop	„ 757.257.255,—
Bankassigtiën in omloop	„ 9.514,95
Rek.-Cour. (Het Rijk f	39.003.251,80
saldo's: (Anderen „	69.007.993,80
	„ 108.011.245,60
Diverse rekeningen	„ 6.632.979,97
	f 911.526.112,29

Beschikbaar metaalsaldo	f 345.373.911,75
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	„ 863.434.780,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) .. j 71.153.775,—
2) Waarvan in het buitenland .. „ 7.147.109,79

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
27 Jan. '36	132600	536.118	757.257	108.021	345.374	80
20 „ '36	132600	534.282	763.230	99.534	343.691	80
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ¹⁾
27 Jan. 1936	28.693	—	128.121	1.618	2.968
20 „ 1936	29.337	—	127.729	1.618	2.833
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
25 Jan. '36 ²⁾	102.360		153.210	24.020	31.468
18 „ '36 ²⁾	102.280		156.170	24.290	30.096
21 Dec. 1935	80.024	22.398	156.865	27.501	28.675
14 „ 1935	80.023	22.223	159.018	24.168	28.972
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
25 Jan. '36 ²⁾	1.520	74.790		11.350	58
18 „ '36 ²⁾	1.920	77.760		11.310	57
21 Dec. 1935	2.248	10.297	59.638	10.883	56
14 „ 1935	2.467	10.338	59.925	11.162	56
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluftp. der activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.